

ΝΟΥΜΑΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ-ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ-ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ

Δ.Π.ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΧΡΟΝΟΣ Β'

ΑΘΗΝΑ, Κυριακή 21 Μαρτίου 1904

ΓΡΑΦΕΙΑ: 'Οδός Οικονόμου αριθ. 4 | ΑΡΙΘ. 88

ΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΩΝ ΜΟΙΡΩΝ

Τους Θεούς ἄς φοβᾶται
τ' ἀνθρώπινο γένος!
Κρατοῦνε σ' αἰώνια
τὴ δύναμι χέρια,
Καθὼς τοὺς ἀρέσει
μ' αὐτὴ κυβερτοῦν.

Διπλᾶ ἄς τοὺς φοβᾶται
ψηλὰ ὅποιον ὑψώσουν!
Σὲ βράχους καὶ νέφη
τραπέζια προσμένουν
μ' δλόχρυσους θρόνους.

Διχόνοια ἂν ἐρθῆ,
αἰσχρὰ οἱ καλεσμένουν
γχερμίζονται κάτω
'ς τὰ βᾶθῃ τῆς νύχτας
καὶ μάταια προσμένει
δεμένοι 'ς τὰ σκόπη,
μὰ δίκαια κρίσι.

Μὰ αὐτοὶ σὲ τραπέζια
χρυσὰ καθισμένοι
αἰώνια γιορτάζουν.
'Απ' ἴδνα πηγαίνουν
βουνὸ 'ς τᾶλλο πέρα
καὶ κάτω ἀπ' τὰ βύθῃ
ἢ πνοὴ τῶν πνιγμένων
Τιάνων τοὺς φθάνει
σά μῦρο θυοίας,
ἀνάλαφρο νέφος.

Γυροῦν οἱ δεσπότες
τὸ ἴλεο μάτι
ἀπ' ὄλο τὸ γένος.
Δὲ θέλουν 'ς τὸ ἐγγόνι
νὰ ἰδοῦνε τὴν ἴδια
μορφὴ τοῦ προγόνου
ποῦ ἀγάπησαν πρίν.

Αὐτὰ οἱ Μοῖρες ψάλλουν
κ' ἀκούει ὁ ἐξόριστος
'ς τὰ μαῦρα τὰ σπήλαια,
ὁ γέρος θυμᾶται
παιδιά του κ' ἐγγόνια
καὶ σσει τὸ κεφάλι.

(Ἀπὸ τὴν «Ἰριγένεια» τοῦ Γκαϊτε—Μετάφραση Κ. Κατ-
ζοπούλου).

Η ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ ΤΟΥ ΝΟΥΜΑ

Ι. Γ. ΣΤΑΜΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΡΧΑΪΣΜΟΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΛΟΓΙΣΜΟΣ

Ἐνόμιζα, καὶ ἐξακολουθῶ νὰ νομιζῶ, πῶς μπο-
ρεῖ κανεὶς στὴ γλῶσσῃ νὰ εἶναι ὀπαδὸς τῆς σχολα-
στικῆς παραδόσης, καὶ ὁμως νὰ εἶναι λογικὸς ἀνθρω-
πος. Γιατὶ ἡ συνήθεια καὶ ἡ ἀνατροφή ἔχουν μεγάλη
δύναμη καὶ δὲν εἶναι τοῦ καθενὸς νὰ μπορέσῃ νὰ πε-
τάξῃ τὸ ζυγὸ τους. Χρειαζέται κάτι παραπάνω ἀπὸ
τὴν κοινὴ λογικὴ, χρειάζεται ἐκτὸς ἀπὸ κάποιο
συνδυασμὸ περιστάσεων, μυκλὸ γεννημένο ἐλεύθερο,
μυαλὸ ποῦ ζητᾷ δικούς του δρόμους γιὰ τὴν ἀλή-
θεια, ἀντὶ νὰ ἀκολουθῇ μονάχα ἐκείνους ποῦ τοῦ
δειξαν.

Εἶναι ὁμως καὶ μερικοὶ, ποῦ δὲν τοὺς λείπει μο-
νάχα αὐτὸ τὸ μυαλὸ τὸ ἐπαναστατικὸ, παρὰ τοὺς
λείπει καὶ ἡ κοινὴ λογικὴ, καὶ σύμπτωση αὐτοὶ νὰ
παρουσιάζονται συνήθως ὡς πρωτοπαλλήκαρα τοῦ
κόμματος τῶν ἀρχαϊστῶν. Οἱ τέτοιοι μὲ τὰ παραπα-
τήματά τους ἐξευτελίζουν τὴν ἰδέα ποῦ ἀνάλαβαν
νὰ ὑπερκαπίσουν, κ' ἔτσι μᾶς εὐκολύνουν ἑμᾶς πολὺ
στὸν ἱερὸν ἀγῶνα ὁποῦ ριχτήκαμε γιὰ νὰ λυτρώ-

σομε τὸ ἔθνος ἀπ' τὴν ἀλυσίδες τοῦ δασκαλισμοῦ.
Λοιπὸν οἱ ἀνθρώποι αὐτοὶ γίνονται ἀθελα βοθητὴ μας.
Γι' αὐτὸ τοὺς χρωστοῦμε κἄπως εὐγνωμοσύνη, καὶ
ἀπορῶ πῶς οἱ ὁμόφρονοι δὲν καταλαβαίνουν τὴ ζημία
τοὺς γίνετα ἀπ' αὐτούς, καὶ δε βγαίνουν ἐρθὰ κοφτὰ
νὰ τοὺς πολεμήσουν, νὰ τοὺς ἐπιβάλουν σιωπὴ, νὰ
τοὺς ἀποκηρύξουν, γιὰ νὰ καταλάβῃ ὁ κόσμος πῶς
δὲν ἀποτελεῖται ὄλο τους τὸ κόμμα ἀπὸ λειψὰ
μυαλά.

Ἄν ὁ κ. Μιστριώτης στὸν περίφημο λόγο του
περιορίζονταν νὰ πῆ πῶς οἱ ὀπαδοὶ τῆς δημοτικῆς
ἀκολουθοῦν μιὰ πλανημένη ἰδέα, πῶς εἶναι πλανημένη
γι' αὐτὸν κ' αὐτὸν τὸ λόγο, θὰ ἔμενε στὸ ἐπίπεδο
τῆς κοινῆς λογικῆς. Γιὰ νὰ πῆ ὁμως πῶς ὁ Ψυχάρης
εἶναι νεανίσκος ἀγράμματος καὶ πῶς ὁ Krumbacher
συνεννοεῖται μὲ τὴ Ρωσσίᾳ γιὰ νὰ μᾶς κατα-
στρέψουν, γιὰ νὰ φύγῃ δηλ. ἀπ' τὴν κοινὴ λογικὴ,
πόσους ἄρχ γε λογικοὺς ἀνθρώπους δὲν ἔχασε ἀπ' τὸ
κόμμα του;

Πολλοὶ εἶναι εὐτυχῶς οἱ ρητορες καὶ οἱ ἀρθρογρά-
φοι ποῦ ἐργάστηκαν μὲ τὸν ἴδιο τρόπο γιὰ τὴν πρό-
οδο τῆς δημοτικῆς. Ἐνας ἀπ' αὐτούς, γιὰ νὰ περιο-
ριστῶ στοὺς πιὸ φρέσκους, στὰ τελευταῖα φύλλα τῆς
«Πινακοθήκης» κεραυνοβολεῖ ἀλύπητα τοὺς ὀπαδοὺς
τῆς δημοτικῆς, ἀλλὰ συγχρόνως καὶ διαλύει κάθε
ὑπόλοιπο ἀμφιβολίας ποῦ θὰ ὑπῆρχε μέσα στὴ ψυχὴ
τοῦ ἀναγνώστη γιὰ τὸ δίκαιο τῶν δημοτικιστῶν.
Τώρα, πῶς καταφέρνει μαζὶ τὰ δυὸ αὐτὰ πράγ-
ματα, αὐτὸ εἶναι τέχνη δική του· θὰ τὸ ἰδῆτε ὅταν
διαβᾶσθε τὸ ἀρθρο, καὶ σὰς συστήνω νὰ μὴ χάσετε
τὴν εὐκαιρία.

Τὸ ἴδιο κάμνει ἕνας ἄλλος ποῦ κάμποσον καιρὸ
τώρα κρούει τὸν κίνδυνον (sic) στὸν «Ταχυδρόμο
τῆς Ἀνατολῆς». Ἐἔχασε τὸν κώδωνα στὸ σπίτι
του καὶ κρούει μονάχα τὸν κίνδυνον, καὶ μᾶς τὸ
ξαναλέει παρακᾶτω, γιὰ νὰ καταλάβουμε καλὰ πῶς
δὲν εἶναι τυπογραφικὸ λάθος, καὶ πῶς ἡ καθαρεύουσα
μαθαίνει τοὺς ἀνθρώπους νὰ ΠΑΡΑΚΡΟΥΟΥΝ, γιὰτὶ
ἀποτελεῖται ἀπὸ λέξεις καὶ ὄχι ἀπὸ νοήματα.

Ὁ διορισμὸς τοῦ κ. Ψυχάρη στὴ Σχολὴ τῶν Ἀ-
νατολικῶν Γλωσσῶν, ἡ τιμὴ αὐτὴ ποῦ ἀπένειμε στὸν
εὐγενῆ ἐργάτη τῆς Ἀλήθειας ἢ δικαιοσύνης τῆς γαλ-
λικῆς Ἐπιστήμης, γιὰ πόσους ἀνθρώπους δὲν ἔγινε
ἀφορμὴ νὰ φύγουν ἀπ' τὸ ἐπίπεδο τῆς κοινῆς λογι-
κῆς. Στὴν ἀρχὴ διαψεύσεις ἀκούστηκαν. Ἄμα χά-
θηκε ἡ ἐλπίδα πῶς θὰ ἦτανε ψέμμα, τὸ γύρισαν στὶς
διαμαρτυρίες, πῶς πρέπει ἡ Κυβέρνησή μας νὰ ἐπέμβῃ
φιλικῶς (καλωσύνη τους!) κοντὰ στὴ Γαλλικὴ Κυ-
βέρνηση γιὰ νὰ ἀκρώσῃ τὴν ἐκλογή, γιὰτὶ ὁ Ψυ-
χάρης δὲν ξερεῖ ἑλληνικὰ καὶ τὰ ἑλληνικὰ ποῦ διδά-
σκει στοὺς Γάλλους εἶναι ψεύτικα.

Ἵπερβλίνει τὴ δύναμή μου νὰ πραγματοποιεῦθῃ τὴν
κωμικὴ ἔψη τοῦ ζητήματος. Ἐνας Μολιέρος, ἂν

έξουσε, ή ένας Θεοβάντης, μπορούσαν να πλέξουν άπάνω σ' αυτήν τή φιλική επέμβαση μιá πρώτης δύναμης κωμωδία. Έγώ δέν μπορώ άλλο παρά να συμβουλέψω τήν έφημερίδα που τόγραψε σε κύριο άρθρο, να κάμη έναν άγιασμό στα γραφεία της, για να φύγουν τά κακά πνεύματα.

* * *
Έρχομαι τώρα στο ζήτημα άν τά Έλληνικά που διδάσκει ο κ. Ψυχάρης είναι άληθινά ή ψεύτικα, και παρακαλώ τόν άρθρογράφο και τούς άναγνώστες του, όσοι τόν έπίστεψαν, να με παρακολουθήσουν για να βρούμε τήν κοινή λογική.

Πρέπει πρώτα να ξεχωρίσουμε δύο ζητήματα: 1) άν ή δημοτική θά επικρατήσει ως γλώσσα γραπτή του Έθνους, 2) άν ή γλώσσα που διδάσκει ο κ. Ψυχάρης είναι ή άληθινή δημοτική. Τά δύο αυτά ζητήματα είναι άσχετα, τόσο που μπορεί κανείς να παραδεχτή τó δεύτερο, χωρίς με τούτο να είναι υποχρεωμένος να παραδεχτή και τó πρώτο. Έρχομαι στο δεύτερο, τó μόνο που εξετάζουμε εδώ.

Άν οι μαθηταί του κ. Ψυχάρη έμάθαιναν τά νεοελληνικά για να κρατούν έμπορική άλληλογραφία με τόν Πειραιά ή με τήν Πάτρα, τότε συμφωνώ πως ο κ. Ψυχάρης έπρεπε να τούς διδάσκη τήν καθαρεύουσα, γιατί κατά τó παρόν αυτό συνειθίζεται στην έμπορική άλληλογραφία. Άλλά ή διδασκαλία αυτή δέν έχει σκοπό πρακτικό, έχει σκοπό γλωσσολογικό, που θά πη καθαρώς έπιστημονικό, δηλ. έχει άντικείμενο τή φυσική άλήθεια, και ή δημοτική γλώσσα είναι μιá άλήθεια, όπως είναι άλήθεια ο ήλιος, τó φεγγάρι, τó ράδιο, οι άκτινες του Ρέντγεν. Άς ιδούμε τώρα άν αυτήν τήν άλήθεια τή διδάσκει σωστά ο κ. Ψυχάρης ή τήν παραμορφώνει.

Θά παραδεχτήτε βέβαια πως ένας γεωλόγος που μελετά τó έδαφος τής Ελλάδας και μιλεί στην Ευρώπη γι' αυτό, ούτε τή χαλικόστρωση τών δρόμων θά άναφέρει μέσα στη μελέτη του, ούτε τούς ύπονόμους τών πόλεων θά πάρη για σπήλαια, ούτε τó περιεχόμενό τους για σταλακτίτες, ούτε τούς άρχαιους ναούς για πετρώματα γεωλογικά, ούτε θά προσέξη τίποτε άλλο άπό κείνα όπου μπήκε χέρι άνθρώπου, μόνο θά πάρη τά βουνά και θά ρωτήσει τις παρθένες πέτρες που δέν γνωρίζουν τόν άνθρωπο, παρά γνωρίζουν μόνο τή μεγάλη τους μητέρα, τή Φύση, κ' εκείνες θά τού πούν τήν άλήθεια. Όμοια, εκείνος που θά μιλήση για τήν Χλωρίδα τήν έλληνική δέν θά εξετάση άν ο δέννας έχει στη σέρρα του τούτο κ'

έκείνο τó φυτό, και άν ο τάδε με πολλούς κόπους και βάσανα καλλιεργεί στον κήπο του κάποιο άλλο φυτό, που δέν κατορθώνει ποτέ να καρποφορήση, παρά θά πάρη να ρωτήσει τά θυμάρια και θά πάρη να μιλήση με τά φύκια και με όλα όσα δέν περιμένουν τήν περιποίηση του άνθρώπου, παρά τά ζωντανεύει ο ήλιος και τά τρέφει ή δροσούλα.

* * *
Έτσι κ' εκείνος που θά διδάξη τή δημοτική γλώσσα έχει τó δικαίωμα και τó καθήκον να αφήση κατά μέρος κάθε στοιχείο γλωσσικό που δέν είναι φτειαγμένο σύμφωνα με τούς φυσικούς νόμους παρά είναι προϊόν άθαιρείσας άνθρώπινης. Άμα δεχτήτε αυτήν τήν άρχή, μηδενίζονται με μιáς δλης οι κατηγορίες που έχετε για τή γλώσσα του Ψυχάρη. Π. χ. θέλετε να διδάσκη στους Γάλλους ή λέξεις τής λέξεως και όχι ή λέξη τής λέξης. Μα αυτό τó λέξεως είναι φυτό τής σέρρας σας, που μόλις δέν τόν άνοιχτόν άέρα θά ξεράθη. Είναι έμπόρευμα που τó έμπασαν στην τόπο μας οι γραμματισμένοι και πηρυν πρόνομο για τήν καταναγκαστική του κατανάληψη. Θά δεχτώ πως είναι φυτό τής φυσικής γλωρίδας μας, όταν μου δείξετε στο στόμα του λαού μιá μόνο λέξη, άπό κείνες που δέν τις έχει μάθει άπ' τούς γραμματισμένους, που να κνή — εως — σά να πούμε: ή σύβραση τής συβράσεως, τής χολοσκίσεως, τó καζάνι τής πλύσεως.

Όμοίως για να με πείσετε πως ο κ. Ψυχάρης πρέπει να διδάξη ή Ελλάδα τής Ελλάδος και όχι ή Ελλάδα τής Ελλάδας, όφείλετε να μου βρητε μιá λέξη, άπ' τή λαϊκή παραγωγή και όχι άπ' τó μονοπώλιο τó δικό σας, που να συμφωνή με αυτόν τó τύπο: σά να πούμε ή φίλννός τής φίλννός, ή άρράς τής άράδος. Ένώσω δέν τάχετε εύρει αυτά, άδικαχολοσκάνετε πως οι Γάλλοι θά μάθουν ψεύτικη δημοτική.

Αυτή ή σειρά τών ιδεών μου θυμίζει τήν παρατήρηση του κ. Βλάχου, πως δέν μπορεί να καταλάβη ποίου γένους είναι οι γυναίκες με τó σι. Μου φαίνεται, πως όσο κι' άν είναι κανείς άρχαιστής, μπορεί και όφείλει να καταλάβη τήν άκόλουθη λογική. Η δημοτική, και άν δέν είναι προωρισμένη να επικρατήσει, έχει βέβαια τó δικαίωμα να γραφεται, δικαίωμα που τόχει και ή Κινέζικη και ή Τσιγγάνικη και κάθε γλώσσα του κόσμου. Και άφου θά γραφεται, θάχη και τήν όρθογραφία της. Και για να βρούμε τήν όρθογραφία μιáς λέξης, θά κοιτάξουμε

τήν καταγωγή της, και τήν καταγωγή της θά μας τή δώση ή έπιστήμη, όχι τó κέφι μας. Λοιπόν ή έπιστήμη λέγει πως τó σι έγινε σι άπό άφομοίωση προς τó άρσενικό σι, και όχι γιατί τó σι έγινε σι και τó ι έγινε ύπογεγραμμένο. Έπομένως πρέπει να γράφουμε σι και όχι ή. Αυτή είναι μιá κρουσταλένια λογική, άνεξάρτητη, βλέπετε, άπ' τó ζήτημα, πως φαίνονται στον κ. Βλάχο οι γυναίκες, άν τού φαίνονται άρσενικές ή ούδέτερες. Έτσι κι' ο ήλιος λάμπει πάντα στο θρόνο του, άδιάφορο άν έμεις έχουμε συννεφιά, ή άν κλειούμε τά παράθυρα και δέν τόν άφίνουμε να μπή στο σπίτι μας.

Ο ΑΝΗΣΥΧΟΣ

ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ

ΤΟ ΚΡΑΣΙ

(Άπό τόν πρόλογο του βιβλίου του κ. Κ. Α. Στασινόπουλου)

Τό κρασί στον τόπο μας είνε ένας μεγάλος πλούτος, μεγαλύτερος άκόμα κι' άπ' τή σταφίδα. Οι σταφίδες μας δέν θάναν περισσότερες άπ' 700,000 στρέμματα, ενώ άμπέλια θάχουμε όληλάσια, που κάνουν επάνω άπό 220,000,000 όκάδες κρασί τó χρόνο. Άλλά' ο τόπος μας βγάξει περισσότερο άκόμα, γιατί και ένα μεγάλο μέρος άπό σταφίδα χλωρή και ξερή, γίνεται κρασί. Κι' άν ο λαός έβγαίνει άπ' τó βαθύ σκοτάδι που τόν δέννει σήμερα κ' έμάθαινε να κάνη τεχνικότερα τά κρασιά του, άπ' τά ίδια σταφύλια θάδγαζεν άλλα έκατό έκατομύρια όκάδες και με τά πενήντα, έκατό έκατομύρια λίτρος σταφίδα, που περιούσει τον χρόνο και που μπορούσε περίφημα πριν ξεραθί να τήν κάμη κρασί, θ' άνεδαζε τή σοδειά του, σε τετρακόσια πενήντα έκατομύρια όκάδες κρασί τó χρόνο, κι' άν ίδρωσε λίγο για να βρη άγορές να τó ξεοδέψη, και τήν τιμή του θ' άνεδαζε άπό 20—25 λεπτά, που είναι σήμερα, σε τριπλάσια και τετραπλάσια άκόμα, δέν θάχαμε σταφιδικό ζήτημα, και πολύ έξο χροίμα θάμπαινε στον τόπο μας.

Για τή σταφίδα, έγινε σωστή επανάσταση. Έπέσαν ύπουργεία. Για τó κρασί καμιά δέν άκούστηκε φωνή, κανείς δέν τó προστάτεψε. Η πολιτεία μάλιστα τó άδίκησε με τήν παρακράτηση, γιατί τó κρασί και τó μιστέλι της πουλιέται χάρισμα και δέν μπορεί τó άληθινό κρασί, να συναγωνιστή μαζί τους.

Η πολιτεία μάλιστα έκαμε κάτι χειρότερο άκόμα. Έφκιασεν ένα κακούργο νόμο (για τó χατήρι τής παρακράτησης τόν βαστάει άκόμα), ένα νόμο δολοφόνο του κρασιού και τής υγείας τών ανθρώπων. Γιατί καθένος έχει τó δικαίωμα να φέρη χωρίς δασμό οινόπνευμα άπ' τó έξωτερικό για να τó ανακατεύη με τó κρασί ή με τó μυστό του. Κι' αυτοί που παίρνουν πάμπνηνα τήν παρακράτηση και άλλοι που βρίσκουν ψηνή τήν ξερή σταφίδα, φέρουν

3 ΑΓΚΑΘΙΑ ΚΑΙ ΤΡΙΒΟΔΟΙ

JUDAS ERRANT

Ο ΠΑΤΕΡ ΗΛΙΑΣ

(συνέχεια)

Δέν ξεκολλούσε μιá στιγμή άπ' τó σπίτι μου, δέν μ' άφινε ήσυχο ούτε να μελετήσω, ούτε να φάω, ούτε να κοιμηθώ, ούτε να φταρnisθώ! Κεί που ήμανε βυθισμένος στο διάβασμα, να σου τον και χτυπούσε τήν πόρτα τής κάμαράς μου' έπρεπε να τού άνοιξω, άλλοιώς μπορούσε να χτυπή ίσα με τó βράδυ, ή να μπάση μέσα, τó κάτω κάτω τής γραφής, με κλωτσιάς τήν πόρτα' δέν χωράτευσε αυτός ο καπετάννταης, όπως στο σχολείο τόν λέγαμε! Μόλις τόν άκουγα έπρεπε να πάρω τήν άπόφαση πως τó διάβασμά μου τελειωσε. α' Άστα τά χαρτιά! ήτανε ο πρώτος λόγος του, μ' έν' άέρα που έναντιότη δέν δέχότανε. α' Τό πολύ διάβασμα—ξανάλεγε—φωραίνει τó μυαλό, τó κάνει κουρκούτι. Νά! πάρε παραδείγμα

τó δικό μου που νερούλιασε! Διάβασε, διάβασε τις στριγγλιάρικες αυτές φυλλάδες πάω να ζευξέκισω».

—Μά, κνημένη Ηλία, άκουσε και μένα μιá φορά! πήγαινα να τόν συμβουλέψω.

—Δέν θέλω ν' άκούω τίποτε! πέταξε τó βιβλίο κι' έλα να πούμε κάτι πιό ζουμερό... μωρέ είδες τήν άφιλότιμη τή γειτονοπούλα ματιές που σου ρίχνει; Θεός!

Νοιώθετε, βέβαια, πως παιδί πούχε τó νού του στα γράμματα τόν έστελνε στο διάλογο γι' αυτές τις κουβέντες, μα τó κακό ήτανε που δέν πήγαινε! Καθότανε καμμιá ώρα να φλυαρήση, ό,τι του κατέβαινε, να τραγουδήση τήν Άντριάνα, να πούμε ή καποιο άγιωτικό παραλλαγμένο σ' τ' άρσιζικο, κ' ύστερα έφευγε, όπως λέν οι Τούρκοι, με τó σαλαλέ του. Άλλοτε έρχότανε με τις τσιέπες γεμάτες σικά ξερά και καρύδια, τάχατες να με φιλέψη.

—Έλα, μωρέ ξεκουτιάρη, μούλεγε χαμογελασμένος, κοκά σουφρα να γλυκάνης τó στόμα σου, που μάλλιασε πια με τó λέγε λέγε! Κλεισ' τó βιβλίο κι' άρχισε!

—Κνημένη Ηλία μου, ύστερα τά τρώγω τά καρύδια σου' τώρα, βλέπεις, θά διαβάσω.

—Τώρα θά τά φας! Δέν σου τάφερα να τά βά-

λης στο ράφι' δέν με πως σε βοηθώ στο φάγωμα!...

Τά κοκκά του Ηλία δέν μένανε δέκα λεπτά σ' τó άτυχο τραπέζι τής μελέτης μου' όσο να σπάσω δύο τρία καρύδια και να φάω κίνα δυό σικά, οι προκομένες οι μασέλες του φίλου μου καναν στάχτη τ' άποδειλοπα' τράκ, τρούκ, γκλούκ... και τ' άποδοσίδα του καλόγερου γυρίζαν βιαστικά στην κοιλιά τ' άφέντη τους!

—Βρέ, άδερφέ, αυτό είναι τó πεσκέσι που μούφηρες; έσύ τάφαγες μονάχος σου!

—Τί να σου κάνω, παιδί μου, μούλεγε, που τρώς σαν κοκκωνίτσα' άμ γι' αυτό δέν πιάνεις και σάρκα πάνω σου! Αυτό θά σου γίνη μάθημα να βάνης τις μασέλες σου στ' άκόνι...

Έτσι μούτραγε τήν ώρα μου, χωρίς ναχω καν τήν παρηγοριά πως έτρωγα κ' έγώ τά καρύδια του. Θά μου πητε τώρα: Βρέ άδερφέ, άφου βρήκες έτσι τόν μπελά σου, γιατί δέν άλλαζες κάμαρα; Δέν μπορούσα ν' άλλαξω σπίτι, γιατί παιδί δέκα τεσσάρων χρόνων ήμουν συστημένο σ' τή σπιτονοικοκυρά πατριώτισσά μας, κι' είχα συγγενική περιποίηση' έπειτα τó δωμάτιο ήτανε προσηλιακό, μεγάλο, σ' τó Σχολείο μου κοντά, και πουθενά άλλου όμοιο δέν θάβρισκα. Τί να κάνω! Υπόμεινα, ύπόμεινα, μιá

ἀπ' τὸ πιὸ πρόστυχο καὶ τὸ πιὸ φτηνὸ οἰνόπνευμα τῆς Αὐστρίας καὶ Γερμανίας, γινομένο ἀπὸ σάπιες πατάτες καὶ σάπιον καλαμπόκι, ἓνα δηλ. σωστὸ δηλητήριο, τὸ ἀνακατεύουν μὲ τὸ οἰρόβι τῆς σταφίδας καὶ φκιάζουν τὸ μιστέλιθ δυνάμων μὲ αὐτὸ τὸσταφιδίτη, καὶ τὰ πουλάειν στον ἴδιο μας γιὰ κρασί μωχάτο, Σαμῳτικό ἢ Σαντορινιό. Καὶ ἀπατιῶνται καὶ παίρνουν γιὰ κρασί τὸ μιστέλι γερὸ καὶ ἄρωστοι, γιὰτὶ τὸ βρῖσκουν φτηνὸ, γλυκὸ καὶ δυνατὸ. Τὸ παίρνουν γιὰ τὸν ἴδιον λόγον κ' οἱ φαρμακοποιοὶ καὶ φκιάνουν μὲ τέτοια δηλητήρια τὰ κρασιά τῆς κίνας καὶ τοῦκολλᾶ, ποῦ θὰ χρησιμώσουν γιὰ τοὺς δύστυχοις ἀρρώστους.

Καὶ ἐποὶ δὲν ξεθεύονται τὰ κρασιά μας, τὰ γλυκὰ μάλιστα.

Ἄλλὰ καὶ τὰ τσίπουρα ποῦ τάγοραζαν ἄλλοτε οἱ φαμπρικადόροι γιὰ νὰ βγάλουν ἀπ' αὐτὰ οἶμα, σήμερα μένουν ἀπολύπητα, γιὰτὶ ἡ παρακράτησι καὶ ὁ κακοῦργος αὐτὸς νόμος τοὺς δίνουν φτηνότερα ὑλικά γιὰ οἰνόπνευμα.

Εἶναι πάλιν ἀλήθεια πὼς ἡ Πολιτεία ἔκαμε μερικὸς γεωργικοὺς Σταθμοὺς, σχολεῖα δηλ. γιὰ τὴν πρακτικὴν τοῦ λαοῦ διδασκαλίαν στὴ γεωργικὴ βιομηχανία, ποῦ ἕνας κλάδος τῆς εἶναι καὶ τὸ κρασί. Ἄλλὰ φαίνεται πὼς οἱ κύριοι ποῦ διευθύνουν τοὺς σταθμοὺς, δὲ δίνουν μεγάλην ἀξίαν στον κλάδον αὐτὸν καὶ ἄλλην τὴν ἀδυναμίαν τοὺς τῆν ἔχουνε ρίξει σὲ ἄλλους τῆς γεωργίας κλάδους. Γιὰ τοῦτο σὲ συνέδροιο πῶς τὴν τελευταία ἀπ' αὐτοὺς στὴν Ἀθήνα, οὗτ' ἓνα στόμα δὲν ἀνοίξει νὰ πῆ μιὰ λέξην γιὰ τὸ κρασί, οὗτ' ἓνα στόμα δὲν ἀνοίξει νὰ πῆ μιὰ λέξην γιὰ τὸ κρασί, οὗτ' ἓνα στόμα δὲν ἀνοίξει νὰ πῆ μιὰ λέξην γιὰ τὸ κρασί, οὗτ' ἓνα στόμα δὲν ἀνοίξει νὰ πῆ μιὰ λέξην γιὰ τὸ κρασί, οὗτ' ἓνα στόμα δὲν ἀνοίξει νὰ πῆ μιὰ λέξην γιὰ τὸ κρασί.

Καὶ δὲ χρειάζονται νὰ δώσουν τὰ σχολεῖα αὐτὰ καὶ πολλὰ μαθήματα. Μὲ λίγα μαθήματα μπορεῖ νὰ γίνῃ ἡ πρακτικὴ τοῦ λαοῦ διδασκαλία. Στὴ Γαλλία 10—15 μαθήματα τὰ βρῖσκουν ἀρκετὰ. Ὁ λαὸς λίγα πράματα ἔχει ἀνάγκη νὰ μάθῃ. Σὰ μάθη ποῖ εἶναι ἡ μεγάλη ἀξία τῆς πλάστρας καὶ πὼς πρέπει νὰ τὴν κάμῃ. Σὰ μάθη πότε πρέπει νὰ τρυγῇ καὶ πὼς νὰ μεταχειριστῇ τὰ πρακτικὰ ἐργαλεῖα γιὰ νὰ ἰδῇ πὸςν ζάχαρην καὶ ξίνα ἔχει ὁ μούστος του (αὐτὰ εἶναι τὰ κυριώτερα συστατικά τιν) καὶ πὼς θὰ τὸν διορθώσῃ, δὲ λείπῃ ἡ περισσεύη κανέν' ἀπ' αὐτὰ. Καὶ δὲ μάθη πὼς πρέπει νὰ γίνῃ τὸ βράσιμο τοῦ μούστου, ἡ διόρθωσι καὶ ἡ συντήρησι τοῦ κρασιοῦ, ἡ ἄλλῃ μᾶθει ὅλα ὅσα τοῦ χρειάζονται γιὰ νὰ κάμῃ καλὸ καὶ γερὸ κρασί.

Μὴ ὄς τρωμάξῃ ἡ ἰδέα πὼς γιὰ τὴν καλὴν κατασκευὴν τοῦ κρασιοῦ, χρειάζεται χημεία. Τίς χημικὲς γνώσεις, ποῦ θέλωμε γι' αὐτὴν, μποροῦμε νὰ τίς ἀποχτήσομε μὲ πρακτικὰ ἐργαλεῖα. Δυσκόλεμα μόνο θέλωμε γιὰ τὴν μεταχειριστῆ τους, ποῦ εἶναι πολὺ εὐκόλε. Ἡ χημεία χρειάζεται ὄχι τόσο γιὰ τὴν κατασκευὴν, ὅσο γιὰ τὸ ψεῦδισμα τοῦ κρασιοῦ καὶ γιὰ νὰ βρῖσκουμὲν ἂν ἓνα κρασί εἶναι γνήσιον ἢ νοθευμένο. Ἡ χημεία χρειάζεται γιὰ τὰ μεγάλα ἐργαστήρια, ποῦ παίρνουν μούστους ἀπὸ διαφορετικὰ τὸν κάθε χρόνον μέρη, ποῦ ἐργάζονται σὲ γινομένα κρασιά κ' ἔχουν τὴν ὑποχρέωσιν νὰ παρουσιάξῃν τον ἴδιον πάντα τύπον κρασιοῦ. Κι' ἀπὸ χημεία ἔχουν ἀνάγκη «οἱ οἰνολόγοι μας» γιὰ νὰ μᾶς βροῦν νεώτεροι καὶ καλύτεροι τρόπους κατασκευῆς τοῦ κρασιοῦ.

Οἱ κρασάδες ὅμως καὶ ἀμπελάδες (ἀπ' αὐτῶν τὰ χέρια περνᾷ τὸ περισσότερο στὴν Ἑλλάδα κρασί) ποῦ δουλεύουν τὸν ἴδιον τὸν κάθε χρόνον μούστο, δὲν ἔχουν δυσκολίας γιὰ νὰ κάμουν καλὸ, γερὸ, ὑγιεινὸ καὶ τὸ ἴδιον πάντα κρασί. Αὐτοὶ ἀπὸ δασκάλου μόνον ἔχουν ἀνάγκη καὶ δὲ διασκαλεφτοῦν θὰ τὸ πετύχουν. Ἐπειτα οἱ κρασάδες μας ξεθεύουν τόσα χρήματα γιὰ τὴν ἐργασίαν τιν, καὶ δὲν πε-

τύχῃ τὸ κρασί τους, κερδίζουν τόσα πολλὰ μὲ τὸ λιανοπούλι, ποῦ μποροῦν νὰ ξεθεύουν ἀπὸ καιρὸ δὲ καιρὸ γιὰ νὰ παίρνουν καὶ τὴ γνῶμην ἐνοῦ χημικοῦ. Εἶναι στὴν Ἀθήνα ταβερνάρηδες ποῦ βάζουν 100 καὶ 150 βουτιά κρασί τὸ χρόνο, ποῦ δὲν πετύχῃ, πλὴν ἂν ἀπ' αὐτὸ καὶ 40 καὶ 50 χιλιάδες δραχμὲς. Πολλοὶ ἀπ' αὐτοὺς βαδίζοντας στὰ στραβὰ καταστράφηκαν. Λιγοστοὶ διδάχτηκαν καὶ βαδίζοντας μὲ συνειδήσιν ἄλλοι διατηροῦν τὸ κρασί τους μὲ γιαιτροσόφια καὶ δηλητήρια, ὅπου ἔδωκαν τόσον κακὴ φήμην σὲ τὸ γεντικὸ καὶ ἄρρωστον ῥετινᾶτο, ποῦ ὁ πολὺς κόσμος μὲ τὸ δικίον του φοβᾷται νὰ τὸ πῆ.

Γιὰ τὸν πρακτικὸν αὐτὸν κόσμον ἔγραψα τὸ βιβλίον αὐτό. Ὅσοι θέλουν νὰ λάβουν θεωρητικώτερον διδασκαλίαν ἔχουν κατὰλληλον στὴ γλῶσσά μας βιβλίον τὸ «Ἐγχειρίδιον οἰνοποιίας» τοῦ κ. Σ. Α. Στασινοπούλου.

Στὸ δικὸ μου βιβλίον ὁ μπακάλης, ὁ ταβερνάρης ὁ ἀμπελάς, ὁ χωρικός καὶ ὁ σοφὸς ἐπὶ τέλους, στὴ γλῶσσά ποῦ μιλεῖν ὅλοι σπῖτι τους καὶ ὅλοι τιν τῆ νοιώθουν, θὰ μάθουν, ὅσο τὸ δυνατόν πρακτικώτερα, τὸν ἐπιστημονικώτερον τρόπο τῆς κατασκευῆς τοῦ κρασιοῦ, θὰ ἴδουν τίς νεώτερες καὶ τελειότερες μηχανὲς καὶ τὰ καλύτερα ἐργαλεῖα ποῦ χρειάζονται γι' αὐτὴν καὶ θὰ μάθουν τί προμήλαξες χρειάζονται γιὰ νὰ κρατιέται γερὸ τὸ κρασί. Κι' ἂν κατὰ περίστασιν χαλάσῃ θὰ διασκαλεφτοῦν πὼς θὰ μποροῦν νὰ τὸ γιαιτρέψουν, χωρὶς νὰ πάθῃ ἡ ὑγεία ἐκείνων ποῦ θὰ τὸ πιοῦν. Στὸ βιβλίον μου ἐπιμένω σ' ἐκεῖνα ποῦ μποροῦν καὶ οἱ πρακτικοὶ νὰ τὰ νοιώσουν. Καὶ τῶς κρυφὴ χαρὰ μου, ἂν οἱ γνώσεις ποῦ ἀπόχτησα ὠφελῶσιν, ἔστω καὶ λίγον, τοὺς πατριώτες μου.

Κ' ἔγραψα τὸ βιβλίον μου αὐτὸ στοῦ λαοῦ τῆ γλῶσσᾳ, γιὰτὶ πρέπει κ' αὐτοὺς νὰ τὸ διαβάσῃ καὶ τέτοια γλῶσσα σήμερον μιλεῖ καὶ νοιώθει ὁ λαός.

Καὶ ἂν αὐριο καταρθώσουν οἱ σίφοι δασκάλου μας νὰ μάθουν τὸ λαὸν νὰ μιλῇ ὅπως μιλοῦσαν οἱ πατέρες μας, οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνας, τοὺς δίνω τὸ λόγον μὲν πὼς θὰ ξανοτυπώσω «τὸ Κρασί» μου καὶ στὴν ἀρχαία ἑλληνικὴν γλῶσσᾳ. Δὲν πιστεύω ὅμως νὰ τὸ καταρθώσουν. Ἐμένα μ' ἐπαίδεψαν ἑπτὰ χρόνια στὰ σχολεῖα, μούδιναν τὸν πρώτον βαθμὸν σ' ὅλες τίς τάξεις καὶ δὲν τὸ κατόρθωσαν!

Κ. Α. ΣΤΑΣΙΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΦΤΗΝΑ ΒΙΒΛΙΑ

Στὸ γραφεῖο τοῦ «Νουμά» καὶ στὰ κίσκες αὐτῆς Ὀμονοίας, καὶ τοῦ Ἰπουργεῖου τῶν Οἰκονομικῶν πουλοῦνται τὰκόλουθα βιβλία, ΜΙΑ ΔΡΑΧΜΗ τὸ ἓνα — κ' ἓνα φρ. χρ. γιὰ τὸ Ἐξωτερικόν:

Τῶν ΨΥΧΑΡῆ: «Τὸνῆρο τοῦ Γιαννίρη» καὶ τὸ «Ταξίδι μου». —Τοῦ ΠΑΛΛΗ: «Ἡ Ἰλιάδα» τόμοι δὺο (Α—Μ). —Τοῦ ΦΩΤΙΑΔΗ: «Τὸ γλωσσικὸν ζήτημα καὶ ἡ ἐκπαιδευτικὴ μα ἀναγέννησις». —Τοῦ ΦΙΛΗΝΤΑ: «Γραμματικὴ τῆς Ρωμῆικῆς γλώσσας». Ἀπὸ τοῦ θρύλου τῶν αἰῶνων (ποιήματα).

Οἱ ἀγοραστὲς τῶν ἐπαρχικῶν πληρώνουν 30 λεπτὰ ταχυδρομικὰ γιὰ κάθε βιβλίον.

Οἱ ἀγοραστὲς τοῦ ἐξωτερικοῦ δὲν πληρώνουν ταχυδρομικά.

μόνον ἔχοντας ἐλπίδα νὰ γλυτώσω: τὸ μάλωμα τοῦ Λιδ καὶ τῆς σπιτονοικοκυρῆς, ποῦ βεβαίως μιὰ μέρα θὰ ἐρχότανε, κατὰ τὰ μυθὰ ποῦ εἶχε!

Μιὰ μέρα μπῆκε ὁ Ἥλιος σ' τὴν κάμαρά μου συλλογισμένος, μ' ἓν ἀγέρχον σοβαρὸν, ποῦ ποτὲς ἄλλοτε δὲν τὸν εἶδεξε.

— Τί τρέχει Ἥλιε; κατὰ πικραμένος σήμερα.

— Ἄστα σήμερα τὰ χῶρατα, μούπε πετώντας κάτου τὸ σκοῦφο του· σήμερα θὰ μιλήσομε γιὰ κατὰ σπουδαῖο! Ἄν μ' ἀκούσῃς, κακόμοιρο, θὰ ἰδῇ παρὰ ποῦ θὰ γουρλώσουν τὰ μάτια σου καὶ θὰ μὲ συχωρᾷς!

— Γιὰ λέγε μου, τοῦ εἶπα περίεργος, μπᾶς καὶ βοήθει κανένα μεταλλεῖο;

— Ἀληθινὰ μεταλλεῖο βοήθει, φθάνει νὰ κάνωμε καλὰ τὴ δουλειά μας. Ἀκουσε με! Σκέφθηκα νὰ βγάλωμε μιὰ ἐφημερίδα.

Στὴ σοφὴ αὐτὴ σκέψη του δὲν μπόρεσα νὰ κρατήσω τὰ γέλια, πράμα ποῦ τὸν ἔκανε ν' ἀνάψῃ καὶ νὰ κορώσῃ ἀπ' τὴ φούρα του.

— Γελᾷς, μπρ: χᾶχα, γελᾷς; μούπε δίνοντας μιὰ γερὴ γροθιά σ' τὸ τραπέζι μου, ποῦκανε χαρτιά καὶ καλαμάρι καὶ πέννες νὰ χορέψουνε καρσιλαμὰ! Γελᾷς, μπρ: σχολαστικὲς; κριμα ποῦλεγα πὼς δούλευε λιγάκι τὸ μυαλό σου! Μπρὶ κακό εἶνε νὰ βγα-

λουμε μιὰ ἐφημερίδα γιὰ τοὺς μαθητάδες; ὅξω ἀπ' τὴν «Ἐφημερίδα τῶν Παιδῶν» καὶ τὴ «Διάπλαση» καμμιά τέτοια δὲν εἶναι σ' τὸν τόπον μας, κ' αὐτὲς ἀκόμα ὅλο παραμυθίακα γράφουνε καὶ νοιώσματα κ' ἄλλα μασκαράλεια, ποῦ δὲν μπορεῖ κανεὶς νὰ πῆ πὼς χαλάλι δίνει τὸν παρὰ του. Φαντάσου νὰ βγάλωμε μὲτς μιὰ ἐφημεριδοῦλα, ἓσα μὲ τὴ «Νέα Ἐφημερίδα» τοῦ Καρπούρογλου, νὰ βάνουμε μέσα ἰστορίες, τραγωδία, ὅλα τὰ προβλήματα ποῦχουν οἱ μαγούφες οἱ ἀγέφυρες κ' οἱ γεωμετρίες, μὲ τίς λύσεις τους, νὰ μὴ σπᾶξῃ κανεὶς τὸ κεφάλι του, ποῦ καὶ ποῦ νὰ βάνουμε καὶ κανένα χῶρατο... Τί λές; εἶναι γιὰ γέλιο; Ποῖος μαθητῆς, μπρὶ, δὲ θ' ἀγοράσῃ τέτοιο τυφλοσοῦρη; Ἄκου με μένα καὶ θέλω τὸ καλό σου! Εἶσαι φτωχὸ παιδί καὶ βλέπεις καὶ παθαίνεις γιὰ νὰ μάθῃς γράμματα· κακό θὰ σοῦρῃ νὰ πέρνης καμμιά πενηνταριά δραχμὲς, συνταχτικά, καὶ νὰ χῆς μερδικὸ κ' ἀπὸ τὰ κέρδη;

Ἀλήθεια εἶναι ὅτι τὰ τελευταία λόγια του μού φάνηκαν πολὺ δυνατὰ κ' ἀρχισα νὰ προσέχω περιόριζοντας τὴν ὄρεξην ποῦ μούρθε νὰ τὸν πειράξω.

— Ἐλα πές μου, τὸν ρώτησα, πὼς τὸ ἀποφάσεις αὐτὸ τὸ πράμμα; θαρρεῖς μιὰ ἐφημερίδα βγαίνει μὲ τὰ μάγια; καὶ παρὰδες πολλοὶ χρειάζονται καὶ κεφάλια πιὸ τρανὰ πὸ τὰ δικὰ μας.

Ο ΔΑΣΜΟΛΟΓΙΚΟΣ

ΠΟΛΕΜΟΣ ΣΤΗΝ ΑΓΓΛΙΑ

ΓΡΑΜΜΑ Ε'

Manchester, Μάρτης τοῦ 1904.

Οἱ ὅπαδοι τοῦ ἀνοιχτοῦ ἐμπόριου καταδικάζουν, ἐννοεῖται, καὶ τοὺς ἀνταποδοτικὸς δασμοὺς.

Τὸ ἐμπόριο, λένε, δὲν εἶναι πόλεμος. Εἶναι ἀμοιβαῖο καλὸ καὶ δὲ χρειάζεται «ἄπλα». Τὸ ν' ἀγοράζῃς ἀπὸ τοὺς ξένους ὠφελεῖ τὸ ἴδιο ὅπως καὶ νὰ τοὺς πουλῆς, καὶ τὸ κάτω κάτω δὲν κατορθώνεις τὸ δεύτερο δίχως τὸ πρῶτο. Ἡ Ἀγγλία εἶτανε ὡς τώρα εἰρηνικὴ ἀγορὰ γιὰ κάθε ἐμπόρευμα κάθε Ἐθνους, κ' αὐτὴ τὴν ὠφέλησε πολὺ. Ἄν ἀρχισῃ δασμολογικὸν πόλεμον, θὰ γίνῃ στοιχεῖο ἐμπορικῆς ἔχτρας κ' ἀνησυχίας σ' ὅλον τὸν κόσμον. Μητε θὰ πιτύχῃ τὸ σκοπὸ τῆς, γιὰτὶ οἱ ξένοι φοβοῦνται ἓσα ἓσα τὸ δικὸ τῆς συναγωνισμό, κ' ἂν αὐτὴ βάλῃ δασμοὺς, οἱ ἄλλοι θὰ μεγαλώσουν τοὺς δικούς τους. Ἄντις περιουρισμὸν δασμῶν καὶ πιὸ ἀνοιχτὸ ἐμπόριο, θάχουμε βαρύτερους δασμοὺς καὶ μεγαλειότερα ἐμπόδια παντοῦ καὶ τὰ ἐμπορικὰ ἐμπόδια ζημιώνουν τὸν Ἀγγλον περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλον.

Οἱ ἀνταποδοτικοὶ δασμοὶ κατανοῦν πάντα προστατευτικοί. Μπορεῖ ὁ σκοπὸς τους νὰ εἶναι ἄλλος, ἢ πείρα ὅμως δείχνει πὼς μιὰ καὶ βάλῃ δασμὸν δύσκολα τονὲ βγάλεις καὶ σὰ γίνῃ μόνιμος καταντᾶ προστατευτικός. Θὰ τελειώσουνε μάλιστα σὲ γενικὴ προστασία, γιὰτὶ εὐκόλα σου δείχνει κάθε βιομηχανία πὼς κ' αὐτὴ ὑποφέρει ἀπὸ «ἄδικο συναγωνισμό», ἢ πὼς ζημιώνεται ἀπὸ τὴν προστασία κάποιος ἄλλης, κ' ἔτσι ἀναγκάζεσαι νὰ τίς προστατέψῃς ὅλες. Ἐπειτα, εἶναι ἀδύνατον νὰ ὀρίσῃ τὸ Κράτος τί εἶναι σωστὰ ἀνταποδοτικὸς δασμὸς, ποῖα βιομηχανία χρειάζεται πιώτερη προστασία, πόσο ὑποφέρει ἀληθινὰ ἀπὸ ἄδικο συναγωνισμό, πόσο καὶ πὼς πρέπει νὰ προστατευτῇ, ἢ πόσο ὠφελιέται ὁ ξένος ἀντίπαλος. Ἀδύνατον κίόλας πολὺ συχνὰ νὰ βοηθήσῃς ἐντόπια πράγματα φορολογώντας ἄλλο τόσο τὴν ξενικὴ γιὰτὶ ἓσα ἓσα τυχαίνει νὰ μὴν εισάγῃς τὴν ἴδια πράγματα ἀπὸ μέρη ποῦ φορολογοῦν τὴ δικὴ σου. Γιὰ νὰ ἐφαρμόσῃς τότες τὸ σύστημα τοῦ ἀνταποδοτι-

— Βρὶ κάτσε σὺ νὰ μοῦ γράψῃς τὸ ὑλικόν, αὐτὸ μόνον θέλω ἀπὸ σένα, καὶ μὴ σεκλητίξῃσαι μὲ τὸ πὼς θὰ βγαίῃ! Αὐτὸ εἶναι δικὴ μου δουλειά! Ἐγὼ, ποῦ θὰ βάνω καὶ τὸνομά μου σ' τὴν ἐφημερίδα, θέλω νὰ δείξω σ' τὸ μοναστήρι πὼς δὲ χάνω ἴδω πέρα τὸν καιρὸ μου ἄδικα, ὅπως κάτι γρουσουζήδες τοὺς γράψανε, ἀλλὰ καὶ σ' τὸ σχολεῖόν μου πᾶω κ' ἐφημερίδ' ἀκόμα εἶναι δυνατὸς νὰ γράφω! Μικρὸ τὸ θαρρεῖς; Ἄς πᾶνε κεῖ τὰ πρῶτα φύλλα καὶ κάθε κατεργάρης θὰ πᾶῃ στὸν πάγκον του...

Ἐτσι δὲ εἶχε δὲν εἶχε ὁ Ἥλιος μὲ κατάφερε νὰ τοῦ γίνω σύντροφος. Τὸ συμβόλαιον μεταξὺ μας ἔγινε προφορικόν. Ἐγὼ θὰ τοῦ εἰτοίμαζα τὸ ὑλικόν, πέρνοντας μπροστὰ εἰκοσι πέντε δραχμὲς συνταχτικά, κ' αὐτὸς θὰ φιγουράριζε σ' τὴν ἐφημερίδα γιὰ συντάχτης. Τὸ δικὸ μου τὸνομα... θὰ κρυβότανε στὰ ῥάσσα του! Ἄμα ἔβγαينه τὸ φύλλον θὰ μούδινε ἄλλες εἰκοσι πέντε. Ἡ ἐφημερίδα θὰ λέγεται «Ἰμπερος» καὶ θὰ βγαίῃ κάθε Κυριακὴ, θὰ πουλιέται δὲ μιὰ πεντάρα τὸ φύλλον. Ἐνας ἄλλος συμμαθητῆς μας, μοναχογιὸς πλοῦσιου ἐμπόρου, ποῦχε τὰ γράμματα, σὰν τὸν Ἥλιον, φορτωμένα στὸν πετεινόν, μπῆκε τρίτος σ' τὴν παρέα, γιὰ κεφαλαιοῦχος σύντροφος. Ἀπὸ τὴν ἡμέρα ποῦ πῆρα τὸν πρώτον παρὰ, ποῦ μοῦ φάνηκε γλυκὸς σὰν μέλι, ριχνόμενον κάθε

Η ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΑΙΑΝΤΑ

Τη βραδιά της 13 του Μάρτη παήχτηκε στο Δημοτικό Θέατρο από την «Εταιρίαν προς διδασκαλίαν αρχαίων δραμάτων» ο Αϊαντας του Σοφοκλή. Δεν έχουμε κανένα λόγο να κατηγορήσουμε προκαταβολικά το έργο του κ. Μιατριώτη, που θέλει να φρίνεται της αρχαίας τραγωδίας προστάτης "Αγ.ος και σεβαστός ο σκοπός του κ' η πρόθεσή του, σεβαστοί κ' κόποι του" μα το αποτέλεσμα τους έχει τέτιο, που να μη γεννήσει μερικές σκέψεις ολότελα αντίθετες του ένθουσιασμού του.

Η τραγωδία παήχτηκε όσο μπορούσε καλύτερα. Τα διάφορα πρόσωπα ήταν μελετημένα κ' έδειξαν ότι οι κόποι του καλού τους δάσκαλου, του κ. Μάρκου Σιγάλα δεν πήγαν χαμένοι. Πρό πάντων ο κ. Πετρος Λέων που έπαιξε τον Αϊαντα, παρουσιάστηκε αληθινός ηρώας τραγωδίας και μπόρεσε με το παράτημά του, τη φωνή του, τη φωτιά, που είχε μέσα του, να μας κάνει να νοιώσουμε ότι είναι καλλιτέχνης σωτός και καταλαβαίνει τι θα πει σκηνή. Κι' ακόμη με την πονεμένη μορφή του μας παρουσίαζε παρά πολύ αληθινά το μελαγχολικό και χτυπημένο με την κατάρτα των θεών τραγικό ηρώα δηλαδή είχε χωνέψει το χαρακτήρα του Αϊαντα. Τα ίδια άπανου-κάτου μπορεί να πει κανένας και για τον κ. Ζήνωνα, που έπαιξε το πρόσωπο του Δυσεία με τέχνη και δύναμη, έχει συνηθισμένη. Κι' ο αρχηγός του Χορού κ. Πάνος Καλογερίκος γεννημένος καλλιτέχνης για την αρχαία τραγωδία, τόσο που να φτάνει κανένας στη σκέψη, ότι η αρχαία Διονυσιακή ψυχή σιγοφίλησε τη δική του. Ξεχωριστή έντύπωση έκαμε κ' η δεσποινίδα Άρτεμιδα Ζάρα που έπαιξε την Τέκμησσα. Είχε στιγμές, που μα την αληθεία δε μπορούσε κανένας να φανταστεί, ότι για πρώτη φορά ανέβαινε στη σκηνή. Μαθήτρα του κ. Σιγάλα κι' αυτή.

Κι' αυτά ήταν το ύμοφο μέρος της παράστασης. Μα κατά δυστυχία τα χορικά της τραγωδίας είχαν μελοποιηθη(1) από τον κ. Παχτίκο. Γιατί; άπλούστατα για να πει ο κ. Μιστριώτης, ότι είναι προστάτης και της αρχαίας και της εθνικής μουσικής. Κι' όμως δ-οι άκουσαν τις διάφορες ρεσιτατίδες από την Άϊντά και το Ριγκολέτο και την Καβαλερία Ρουσιτσάνα και δεν ξέρω από πιδ άλλο μελοδραμα, που τραγουδούσε ο Χορός ανακατωμένες με μερικά τροπάρια Β ζαντινής μουσικής εις ήχον πλάγιον Δ' και άλλα κοντάκια και με κάμποσες νότες από τα δημοτικά μας τραγούδια, όσοι άκουσαν αυτό το μωσαϊκό, έβλεπαν ότι άκούν και βλέπουν τραγωδία του Σοφοκλή. Έπρεπε, βλέπετε, να έχει και το άστυιο μέρος της η παράσταση να φανεί κ' εδώ ο Ρωμάλικος χαρακτήρας, που μπορεί και τα πιδ σοβαρά να τα κάνει γελοία με τη στενοκεφαλιά του ή με τη μανία του να δείχνει, ότι θέλει να φυλάξει τους προγονικούς θησαυρούς. Μα έσβυσαν μετά στο θέατρο και οι τελευταίοι ήχοι

κού δασμού ανάγκάζεσαι να φορολογήσης κάποιαν άλλη τους, κι έτσι προστατεύεις εντόπια βιομήχανια που ίσως δεν τ' χρειάζεται πολύ άφινοντας άπροστάτευτη την πιδ ζημιωμένη από ξένο δασμό. Η Ρωσία λ. χ. κ' η Άμερική φορολογούν υπερβολικά τ' άγγλικά ύφασματα. Η Άγγλία όμως δεν μπορεί να φορολογήση τ' άδικά τους γιατί τέτοιων ειδών δεν εισάγει έκείθε παρά τιποτένια ποσά, ενώ εισάγει πλήθος θρόφιμα και πρώτες ύλες. Για να χτυπήση λοιπόν με άνταποδοτικούς δασμούς αυτά τ' άδύο Έθνη, τ' ά πιδ προστατευτικά του κόσμου, πρέπει να φορολογήση τ' η θροφή της.

Πώς οι ξένοι πλημμυρούν την Άγγλία με φτηνές πραγματίειες, ή, όπως λέει ο κόσμος περιπαιχτικά, πώς «άδειάζουν» εκεί όλες τους τις φτηνοδουλιές, είναι υπερβολή. Ίσως κάτι λίγες εισάγουνται σε υπερβολικές τιμές, και τ' ά να φορολογήσης τέτοια είδη δε θα π' άλλο παρά καθαρή προστασία του άγγλου βιομήχανου. Θα καταντήση να βάζης άνταποδοτικούς δασμούς σε φτηνότερα και καλλίτερα είδη—γιατί αν δεν έττανε τέτοια, ο κόσμος δε θα τ' άφερνε άπ' έξω—και θα ζημιώσης, όχι μονάχα τον εντόπιο ξοδευτή, παρά πολύ συχνά και τον ίδιο τον εντόπιο βιομήχανο, γιατί πολλά ξένα είδη, όντας μισοτελειωμένες πραγματίειες που έπειτα ζετλειώνονται μέσα στον τόπο, καταντούν η πρώτη ύλη άγγλικής βιομηχανίας. Άγοράζοντας τα φτηνά, ο Άγγλος βιομήχανος κατασκυλάει φτηνά, πουλεί φτηνά και συναγωνίζεται καλλίτερα τους ξένους. Άν η Άγγλική έμποδίση την εισαγωγή τους, θα π' άνε άλλο, και τότε την ωφέλεια φτηνού ύλικού θα την έχη ο ξένος αντίπαλος. Τ' ά αγοράζουμε, λένε, φτηνά, δε βλάπτει έμάς, παρά βλάπτει εκείνους που μας πουλούν. Πώς οι ξένοι δασμοί είναι κάποτε υπερβολικά άδικοι και φανερά έχτρικοί, αυτό είναι αλήθεια. Πριν όμως βάλη το Κράτος άνταποδοτικό δασμό πρέπει τουλάχιστο ν' άποδειχτή πως αυτό είναι τ' ά μοναχό και βέβαιο μέσο για να κατορθώση την κατάργηση των ξενικών και πώς δε θα ζημιώση την ίδια την Άγγλία περισσότερο παρά τους ξένους. Έπειτα πρέπει και να ψηφίζεται κάθε φορά έπιτηδες νόμος. Τ' ά να δοθη στο Κράτος καινούρια έξουσία να βάζη άνταποδοτικό δασμό, όταν τ' ά νομίση άναγκαίο, είναι άντισυνταγματικό και πικίντυνο.

Άν οι ξένοι φορολογούν άγγλικήν άποικία γιατί έδωσε δασμολογικό προνόμιο στην Άγγλία, αυτός λένε, δεν είναι λόγος για ν' άρχίση η Άγγλία δασμολογικό πόλεμο μαζί τους. Άφου έδωσε στις

άποικίες της ά'τονομία, με τ' ά δικό τους οι ξένοι τις μεταχειρίζονται όπως κάθε ανεξάρτητη πολιτεία που δε δίνει τ' ά ίδια έμπορικά προνόμια σε όλους. Έπειτα, περισσότερο ζημιώνονται οι ξένοι φορολογώντας τ' άποικιακά είδη, που τ' ά περισσότερα είναι θρόφιμα, παρά ό,τι ζημιώνονται οι άγγλικές άποικίες φορολογώντας τ' ά ξένα βιομηχανήματα που συναγωνίζονται με τ' ά δικά τους.

M.

ΣΤΟΝ ΠΟΛΥΚΛΑΜΕΝΟ

ΠΛΑΤΩΝΑ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗ

Τ' ά τρυφερό σου τ' ά κορμί που τ' ά θέρμαινε
Του ήλιου ή άχτίδα.
Τ' ά τρυφερό σου τ' ά κορμί που τ' ά θροσίζε
Η δροσιά της άβγης.
Που ή ζωή τ' ά δίνει τ' ά ρόδα στο στόμα
Και τ' ά μορφο χαμογέλιο.
Που ή ζωή τ' ά δίνει την κίνηση την δλόζωη
Και τ' ά χαρά την δλόθρομη.
Τ' ά τρυφερό σου τ' ά κορμί άκίνητο τώρα
Του ήλιου ή άχτίδα δεν τ' ά θερμαίνει
Τ' ά τρυφερό σου τ' ά κορμί πιδ δεν τ' ά θροσίζει
Η δροσιά της άβγης.
Η ζωή δεν τ' ά χαρίζει πιδ στο στόμα
Τ' ά μορφο χαμογέλιο.
Η ζωή δεν τ' ά δίνει πιδ την κίνηση την δλόζωη
Και τ' ά χαρά την δλόθρομη.
Γαλήνη βασιλέβει στο λουλουδέσιο πρόσωπο
Γαλήνη, γαλήνη.
Και με καταπονά τ' ά μεγαλειό της
Τ' ά μεγαλειό της τ' ά υπερόψηλο
Και φέρνει την ψυχή μου σε κατάνυξη
Σε μουσικά κατάνυξη.
Ω σκέψη που με οδηγείς στον άγνωριστο κόσμο
Τ' ά δνειρεμένο κόσμο.
Μου θυμίζεις κ' έμένα πως είμαι μιά ψιλή προή
Λιανοτρέμουλη.
Που ή δύναμη της άφομοίωσης την καλεϊ
Ω την καλεϊ.
Ω αιώνια άπόσπαση, ω αιώνια ένωση
Της πολύχρωμης ούσίας!
Πόλη ΜΟΛΥΒΙΩΤΗΣ

βράδυ σ' τ' ά γεμάτα να τ' άτοιμάσω τ' ά πρώτο φύλλο. Μετάφρασα ένα παιδιακίστικο διηγηματάκι από ν' ά γαλλικό περιοδικό, που κατάρθωσα ναύρω, έγραψα ένα παραμύθι, όπως τ' ά ξέρω, ξεσήκωσα δεξιά κι' άριστερά, από παληά περιεδικά, την Εύτέρπη, τ' ά Χρυσάλιδα, αίνιγματα και γρίφους, κι' ύστερα κόλλησα σ' τ' ά τέλος και τ' ά βαρύ πυροβολικό του Ηλία, τις δύσκολες λύσεις μερικών προβλημάτων της Γεωμετρίας και τ' ά; Άλγεβρας, άπ' τ' ά μέρη που κάναμε μάθημα σ' τ' ά δεύτερη του γυμνασίου. Με φοβερό καρδιοχτύπι περιμέναμε την Κυριακή του πρώτου φύλλου.

Άπό βραδύς ο Ηλίας με τον Άριστοτέλη, τον κεφαλαιοήχο σύντροφο, ριζώθηκαν στο τυπογραφείο, με τ' ά μάτια τους τέσσαρα, μη μ' ά βάλη καμμιά τρικλοποδιά ο τυπογράφος! Έγώ περιμένα σ' τ' ά σπίτι μου, με σοβρότητα άκαδημαϊκού, τις δοκιμές του τυπογραφείου. Τέλος πρι πρι λευτερώθηκε η συντροφιά και βγήκε στο φως. Ένα έφταμηνίτικο ψοφιάκι: Η έφημερίς ο Όμηρος, φερδύς πλατύς με πολλά μπιχλιπιδια γραμμένους, με τ' ά μεγάλο Όμηρου την εικόνα πανωκέφαλα. Άπό κάτω με μεγάλα φαντεχτέρα γράμματα φηγοράζιζαν τ' ά ονόματα του Ηλία Διαβολάκου, δοκίμου ιερομονάχου, άρχισυντάκτου, και του Άριστοτέλους Κουενέ, ιδιοκτίτου.

Έγώ, αν και είχα ένα κρυφό παράπονο πως κανείς δεν μ' έπερνε χαμπάρι, πέταξα άπ' τ' ά χαρά μου σαν άκουσα τις μάγκες να διαλαλούν σ' τους δρόμους, με τις Άλλαις έφημερίδες, και τον «Όμηρό μου», τ' ά καμμάκι αυτό της σοφίας μου! Οι σύντροφοι με συχρήκανε άπ' τ' ά καρδιά τους για τ' ά έντιμότητα, βεβαιώνοντας πως τ' ά γραφόμενά μου κάναν στον κόσμο μεγάλη έντύπωση και πως η δουλειά μας θα πάη πριμα! Την πούληση την άφήκανε στον τυπογράφο όπως κι' άλλες έφημερίδες που τύπωνε κάνανε. Άν έπερσαν τρεις τέσσαρες μέρες ο συντάχτης με τον ιδιοκτίτη πήγανε στο τυπογραφείο με καμμάρι να μ' άψουν τ' ά καζάντια ο τυπογράφος έβαλε τ' ά λέρι του σ' τ' ά τσέπη κι' έβγαλε πέντε δεκάρες! Κάτω κει τ' ά άπούλητα φύλλα, σε μιά στιβα μαζωμένα, κλαίγαν άπαρηγόρητα τ' ά μοίρα τους....

Ο Πάτερ Ηλίας φρενιασμένος ήρθε άπ' τ' ά τυπογραφείο στο σπίτι μας. Φως φανερό ήτανε πως ο μακαράς ο τυπογράφος μ' ά γέλασε, μ' ά χαντάκωσε, άπ' Άλλα φύλλα πληρωμένους. Βέβαια δ' ά τους έσύμπερνε να πάη τ' ά δικό μας μπροστά και φρόντισαν με άτιμιές να τ' ά ξεπαστρέψουν! Άκούς εκεί ο μούργος να τ' ά π' ά πως κάτι θα κολλήση από χονδρική πούληση... σ' τ' ά μπακαλικά; Άχ! μωρέ και που θα τ' ά πάη! Να μην τ' ά πουνε κλόγερο αν δεν τ' ά

ξεριζώση καμμιά μέρα τ' ά μουστάκι, τριχα τριχα!... Έγώ που τσακίζομουν ο δύστυχος να έτοιμάζω τ' ά δεύτερο φύλλο, κούνησα τ' ά κεφαλι μου, σαν άκουσα τ' ά κακά χαμπάρια, πέρνοντας την πικρή άπόφαση πως δεν ήττανε γραμμένο να δείξω πιδ σοφές τις δεύτερες σκέψεις μου!

Άλήθεια ύστερ' άπ' αυτή την πρώτη τύφλα μας ήρθε κι' Άλλη πιδ τρανή σ' τ' ά γυμνασίο. Μόλις πήγαμε τ' ά πρι στο μάθημα μ' άς προσάλεσε ο γυμνασιάρχης στο γραφείο, όπου περιμενε κι' ο πατέρας του Άριστοτέλη. Ο γυμνασιάρχης, λαμπρός άνθρωπος άλλ' άυστηρός, σαν αρχαίος Σπαρτιάτης, μ' ά έφαλε τον αναβαλλόμενο, λέγοντας πως αν τολήσουμε να βγάλουμε κι' Άλλο φύλλο θα μ' άς διώξη από τ' ά σχολείο, μ' Άλη τ' ά λύπη που θα νοιώση για μένα, έπιμελή ως τότε μαθητή και φρόνιμο. Μην έρωτάτε τ' ά χαλικά μου! Βγήκ' άπ' τ' ά γραφείο κατ' άκόνικος άπ' την ντροπή μου, με μάτια γεμάτα δάκρυα, και βλαστήμησα την ώρα και τ' ά στιγμή που μπλεχτήκα σ' τις παληοδουλές του Ηλία. Όλη αυτή την ιστορία μ' άς τ' ά έσκάρισε ο πατέρας του Άριστοτέλη, που καθόλου δ' ά ένθουσιαστικη με τ' ά δόξα του γιου του! Και βέβαια δ' ά τ' ά ήτανε εύχαριστο να βλέπη να κάνουν φτερά τότε δεκάρια και τότε είκοσιπεντάρια. (Άκολουθεί)

της μουσικής του ξεπνευσμένου κ. Παχτίκου κ' ἦθε ἡ σειρά του κ. Μιστριώτη. Ὁ ἀπαραίτητος λόγος δέ, ἀκούσθηκε. Ἦταν καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου τὴν ὥρα ἐκείνη ἢ ἀντιπρόσωπος τοῦ κ. Δεληγιάννη; Μάλιστα γιὰ θεσμούς ὁ κ. Καθηγητὴς, γιὰ μηχανορραφίες καὶ γιὰ προδοσία ἀπὸ τοὺς Ἰουδαίους. Κατ'ἀλλήλη ἡ στιγμή, βλέπετε. Ἀρχαῖο δράμα παίζονταν καὶ νὰ μὴ κατακερυνωβοληθοῦν οἱ Ἰουδαῖοι δὲν πῆγαινε. Μὰ ἂν ὁ κ. Μιστριώτης πρόσεχε, θάβλεπε μερικούς Ἀμερικάνους ἀπὸ τοὺς πολλούς, ποὺ ἦταν στὸ θέατρο, νὰ κρατοῦν στὰ χέρια τους τὸ «Νουμᾶ» μὲ τὴ μετάφραση τοῦ Αἰάντα καὶ θάκουγε νὰ λέν, ὅτι ὅσο ζωντανὰ ἐπαιζαν μερικοὶ ἀπένου στὴ σκηνή, τόσο ζωντανὰ ἐνοιῶσαν καὶ τί ἔλεγον, γιὰ τὴ μετάφραση στὴ δημοτικὴ τοὺς Ἰουδαίωντες στ' αὐτὰ τους καὶ στὴν ψυχὴ τους τὴ γλώσσα τοῦ Σοφοκλῆ. Ἐνα ζωντανέον ἀκόμη ἢ ἀρχαῖα τραγωδία καὶ στὴν ψυχὴ πολλῶν φοιτητῶν, ποὺ μ' ὄλο τὸ φόβο μὴ χαρακτηριστοῦν κ' αὐτοὶ προδότες, ἔβγαναν κρυφὰ ἀπὸ τὸν κόρφο τους τὸ φύλλο τοῦ «Νουμᾶ» καὶ παρακολουθοῦσαν τὴν παράσταση μὲ τὴ μετάφραση κ' ἐνοιῶσαν οἱ καημένοι τὸ Σοφοκλῆ. Πῶς εὐτυχισμένοι βέβαια αὐτοὶ ἀπὸ κείνους ποὺ εἶχαν τὴν ἐκδοσὴ τοῦ κ. Μιστριώτη μὲ τὰ σχόλια, κ' ἀπὸ τοὺς ἄλλους, ποὺ κρατοῦσαν ἀνοιχτὴ μπροστὰ τους τὴ μετάφραση κατὰ λέξη τοῦ κ. Καρακτσάνη. Διὰ πᾶν βλαστήνηριο, καθὼς μοῦλεγεν ἓνας ἀπὸ δαύτους, νὰ μὴ νοιώθουν τί λέν στὴ σκηνή, μὰ νὰ ζαλιζοῦνται περισσότερο καὶ μὲ τίς δασκάλικες ἐρμηνείες. Μόνον ὁ κ. Βικέλας εἶχε στεροτόπη ἐκδοσὴ Στερεότυπος κ' αὐτός. Εἶδα καὶ τὸ μεταφραστὴ τῆς «Ὁρέστειας» τὸν κ. Σωτηριάδη νὰ κρατᾶει στὰ χέρια τοῦ τὸ «Νουμᾶ» καὶ νὰ διαβάζει μὲ προσοχὴ τὴ μετάφραση κ' ὕστερς ν' ἀκούει τὸν κ. Μιστριώτη, τί νὰ θυμόταν ἀραγε, τὴν ὥρα κείνη; Δὲν εἶναι δύσκολο νὰ τὸ μαντεψεῖ κανένας, γιὰ τὸ κ. Καθηγητὴς τὸ νόμισε, ὅτι καὶ τὴ ζωὴ του θυσιάζει γιὰ τὴ διάσωση τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσας. Μὰ ἂν κῦτταξε γύρω του δὲ θὰ τᾶλεγεν αὐτὰ, γιὰ τὸ ἐξέφυλλισμα τοῦ «Νουμᾶ» θάκουγεν, ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ γλώσσα σώθηκε, σώζεται καὶ θὰ σωθεῖ ἀπὸ τὸν Ἑλληνικὸ λαὸ δίχως τὴν αὐτοθυσία του.

ΗΛ. Β.

ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΙΣ

Υπομνηστικὰ τοῖς ἐνδιαφερομένοις, ὅτι αἱ ἐγγραφαὶ εἰς τὸ ἐκ Δραχ. 20,500,000 Λαχειοφορον δάνειον τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος ἀργονται τῇ 10 Μαρτίου ἐ. ἔ. καὶ λήγουσι τὴν 20 τοῦ ἰδίου μηνός.

Ἀθῆναι τῇ 9 Μαρτίου 1904.

(Ἐκ τοῦ Γραφείου τῆς Ἑθν. Τραπεζῆς)

11 ΑΡΧΑΙΑ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

ΔΟΓΓΟΥ

ΔΑΦΝΗΣ ΚΑΙ ΧΛΩΗ

Μετάφραση Ἑλίας Π. Βουτιερίδου

Ὁ Δάφνης λοιπὸν ἀφοῦ γλυκὰ γέλασε καὶ τήνε φίλησε πῶς γλυκὰ καὶ τῆς φόρεσε τὸ στεφάνι μὲ τοὺς μενέξιδες, ἀρχισε νὰ τῆς λέει τὸ παραμῦθι τῆς Ἥχως, ἀφοῦ τῆς ζήτησε, ἄμα τῆς τὸ μάθει, γιὰ πλερωμὴ δέκα φιλιᾶ.

ἸΕ. Οἱ Νύμφες, ἀγάπη μου, εἶναι πολλές· Μελικές, Δρυάδες καὶ Ἐλειές· ὅλες ὁμορφες, ὅλες τραγουδηστέρες· καὶ μὴ ἀπ' αὐτῆς γέννησε κόρη τὴν Ἥχω· θνητὴ, γιὰ τὴν ἦταν ἀπὸ πατέρα θνητό· ὁμορφη, γιὰ τὴν ἦταν ἀπὸ μητέρα ὁμορφη. Τὴν ἀναθρέφουν λοιπὸν οἱ Νύμφες καὶ τὴ μαθαίνουν οἱ Μούσες νὰ παίζει τὸ σουραῦλι καὶ νὰ λέει μὲ τὴ λύρα καὶ τὴν κιθάρα κάθε τραγούδι, ὡς ποῦ, ἄμα ἦταν στὸν ἀνθὸ τῆς παρθενίας.

Ο, ΝΟΥΜΑΣ
ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΥΡΙΑΚΗ

Η ΣΥΝΑΡ ΜΗ ΤΟΥ ΕΙΝΑΙ:
Γιὰ τὴν Ἑλλάδα ἀρ. 10.—Γιὰ τὸ Ἐξωτερικὸν ἀρ. 10

10 λεπτὰ τὸ κάθε φύλλο λεπτὰ 10

ΠΟΥΔΙΕΤΑΙ: Στὴ κιάσκια τῆς Πλατείας Συντάγματος, Ὁμονοίας, Ὑπουργείου τῆς Κοινωνικῶν, Σταθμοῦ Τριχοδουραίου (Πυθαγοραίου) Σταθμοῦ ὑπογείου Σιδηροδρόμου (Ὁμονοία) στὸ καπνοπωλεῖο Σαρρῆ (Πλατεία Στουρνάρα, Ἐξάρχεια) καὶ στὸ βιβλιοπωλεῖο «Ἐστίας» Γ. Κολάρου.

Ἡ συνδρομὴ του πληρῶνεται μπροστὰ κ' εἶναι γιὰ ἓνα χρόνον πάντοτε.

ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ

Κ Α Ι

ΠΡΑΓΜΑΤΑ

ΔΕΝ ΞΕΡΟΜΕ

ἂν καμμιά ἀπὸ τίς σπουδαῖες πεντάλεπτες ἢ δεκάλεπτες ἐφημερίδες μας θάποφασίσει νὰ μᾶς καταστρώσει, τώρα ποῦ διακόπτονται οἱ ἐργασίες τῆς Βουλῆς, τὴ δουλειὰ ποῦ ἔκαναν τόσους μῆνες φέτος ἐκεῖ μέσα οἱ πατέρες τοῦ ἔθνους. Ἄν ἀποφασίζαν νὰ μᾶς καταστρώσουν τὸν πατριωτικὸ αὐτὸ λογαριασμὸ μὲ ἀριθμούς, ποῦ νὰ φανερώσουν τίς ὥρες τῆς δουλειᾶς, εἰμαστέ βέβαιοι πῶς θὰ κατέληγαν σ' ἓνα τεράστιο μηδενικὸ, μεγαλύτερο ἀκόμα κ' ἀπὸ τὸ ἔθνικὸ λεπροκομεῖο ποῦ ὑψώνεται μὲ τόση αὐθάδεια καταμεσῆς τῆς Ἀθήνας καὶ βρίζει ἀδιάντροπα ὄλο τὸν Ἑλληνισμό.

Ἄν ἐπρόκειτο νὰ μᾶς καταστρώσουν μὲ ἀριθμούς τα λόγια ποῦ ἀκουστήκαν ἐκεῖ μέσο, ἄλλο ζήτημα. Τὸ ἀθροισμὰ τους θὰ περιοῦσε

καὶ τὸ δυτεκτομύσιο κ' ἀφοῦ θὰ παίρναν ἀπ' αὐτὸ τὴ μερίδα τους οἱ ἐθνικοὶ πατέρες, θὰ παίρναμε καὶ μεις οἱ ραγιάδες τους τὸ μερικὸ μας καὶ θὰ γινόματε ὄλο πλούσιοι σὲ λογία, ἂ κ' ἀπὸ τοὺς Ρωμιούς παρομοῖος πλούτος ποτὲ δὲν ἔλειψε.

Καὶ νὰ τα βλέπουν οἱ ξένοι αὐτὰ, οἱ δχτροὶ μας! Νὰ ἴσα ἴσα τί δὲν ἔπρεπε νὰ βλέπουν ποτὲ Κι' ἀφοῦ κατὰ τὸ Σύνταγμα, τὸ χιλιόκουρελιασμένο καὶ κανακάρικο οἱ συνεδριάσεις τῆς Βουλῆς πρέπει νὰ γίνονται δημοσίως, κ' ὄχι μὲ διπλαυπαρωμένες τίς πόρτες—ὅπως θῆταν κ' ἐθνικώτερο—ἄς γίνεταί τοῦλάχιστο κατ' ἄλλο, ποῦ οὔτε δύσκολο εἶναι, οὔτε λεπτὸ θὰ κοστίσῃ. Ἄς ἀποφασίσουν οἱ ἐφημερίδες μας νὰ μὴ τὰ δημοσιεύουν τὰ πρακτικὰ τῆς Βουλῆς—δηλαδὴ γιὰ νὰ μιλήσουμε πιο ἑστέρα—νὰ δημοσιεύουν μονάχα τίς πράξεις, μὰ ὄχι καὶ τὰ λογία τῶν βουλευτῶν. Δὲν θὰ κερδίτουν ἔτσι τὸν χῶρο μοῦαχ, ποῦ ἂν μποροῦν νὰ βάλουν σ' αὐτὸν τόσα ἄλλα ἐθνικὰ ἀναγνωσμάτα, Παπουλακηδες καὶ Μουρουζιηδες, μὰ θὰ ἀναγκάσουν καὶ τοὺς βουλευτῆς νὰ μὴ σαλινοῦν. Γιὰ τὸν σαλινοῦν, σημεῖρα τὸ κάνουν μονάχα γιὰ τὸ εἶναι βέβαιοι πῶς θὰ μεταφράσουν σὲ λογίους τα σαλία τους οἱ ἐφημερίδες κ' ἔτσι θὰ ἴδουν οἱ διάφοροι ἐκλογεῖς πῶς ὁ δεινὰς καὶ ὁ τᾶδες βουλευτὴς δὲ λέει μονάχα νὴ καὶ ὄχι, μὰ μιλάει, ποῦ θὰ πῇ Ρωμῆικα: εὐλοεῖται.

Ἄλλοτες οἱ ἐφημερίδες μας εἶχαν ἀποφασίσει—καὶ τί δὲν ἔχουν ἀποφασίσει κ' αὐτῆς οἱ καλοτυχες!—νὰ μὴ ἀναφέρουν καθόλου ἐκείνους ποῦ αὐτοκτονοῦν, γιὰ νὰ περιορίσουν ἔτσι τὴν αὐτοκτομία, ποῦ τίς περισσότερες φορές γιὰ ρεκλάμα γίνεται. Γιὰ τὸ εἶναι τέτοια ἀπόφαση καὶ γιὰ τὰ πρακτικὰ τῆς Βουλῆς, ἀφοῦ μ' αὐτὸ καὶ μόνο θὰ προσφέρουν τὴν μεγαλύτερη ἐκδόουληση στὴν πατρίδα, σφαλῶντας τ' ἀπύλωτα κοινοβουλευτικὰ στόματα;

ΕΝΘΟΥΣΙΑΣΜΕΝΟΙ

εἶναι οἱ Κορφιᾶτες δάσκαλοι μὲ τὸν ἐπιθεωρητὴ τους κ. Τραυλαντώνη, ποῦ τοὺς ἐφόρτωσε στὴ ράχη τους ὁ ὑπουργὸς τῆς Ἀπαιδευσίας κ. Στάης. Δυὸ ἐφημερίδες Κορφιᾶτικες εἶδαμε, τὴν «Ἐφημερίδα τῶν Συζητήσεων» καὶ τὴν «Συνταγματικὴν» μὰ καὶ οἱ δυὸ λούζουν πατώκορφα τὸν κ. Ἐπιθεωρητὴ γιὰ τὰ κατορθώματά του.

Νὰ παρακαλέσουμε τὸν κ. Στάη νὰ λαβῇ ὑπ' ὄψη του ὅσα γράφουν οἱ δυὸ αὐτῆς ἐφημερίδες τὸ

της, χόρευε μαζὴ μὲ τίς Νύμφες, τραγουδοῦσε μαζὴ μὲ τίς Μούσες· τοὺς ἀρσενικοὺς ὅμως τοὺς ἀπόφευγε ὄλους καὶ ἀνθρώπους καὶ θεοὺς, γιὰ τὴν ἀγαποῦσε τὴν παρθενιά. Ὁ Πάνας θυμόνει μὲ τὴν κόρη, γιὰ τὴν ζήλεψε τὸ τραγούδι καὶ δὲν ἀπόλαψε τὴν ὁμορφιά τῆς· καὶ κάνει τρελλοὺς τοὺς βοσκούς καὶ τοὺς γιδάρηδες. Κ' ἐκεῖνοι σὰ σκυλιὰ ἢ σὰ λύκοι τὴν κατακομματιάζουν καὶ σκοποῦν στὴ γῆς, ἐνὼ ἀκόμη τραγουδοῦσε, τὰ κομμάτια τῆς. Κ' ἡ γῆς, γιὰ χάρη τῶ Νυμφῶν, ἔκρυψεν ὄλα τὰ κομμάτια καὶ φύλαξε τὴ μουσικὴ καὶ μὲ τὴ θέληση τῶ Μουσῶν βγάνει φωνὴ καὶ τὰ μιμνέται ὄλα, καθὼς τότες ἡ κόρη, θεοὺς, ἀνθρώπους, ὄργανα, θεία· μιμνέται καὶ τὸν ἴδιο τὸν Πάνα, ὅταν παίζει τὸ σουραῦλι· κ' ἐκεῖνος ἄμα τ' ἀκούσει πετιέται ἀπένου καὶ τρέχει κατὰ τὰ ὄρη, ὄχι ἀπὸ πόθο νὰ τήνε συναπαντήσῃ μόνον γιὰ νὰ μάθει ποῖος εἶναι ὁ κρυμμένος μαθητὴς.

ΙΣΤ'. Ἀφοῦ εἶπε τὸ παραμῦθι αὐτὸ ὁ Δάφνης, ὄχι μονάχα δέκα φορές, περὰ πολὺ περισσότερες τότε γλυκοφίλησεν ἡ Χλόη. Παρολίγο κ' αὐτὰ νὰ τὸ εἶπει ἡ Ἥχω, σὰ γιὰ νὰ βεβαιώσῃ, ὅτι δὲν εἶπε καθόλου ψέματα. Κ' ἐπειδὴ κάθε μέρκ ὁ ἥλιος πῶς καυτερός γίνονταν, γιὰ τὴν τελείωνε ἡ ἀνοιξὴ κ' ἀρχίζει τὸ καλοκαίρι, πάλι εἶχαν κινουόργιες δικασέδασες καὶ καλοκαιρινές· ὁ Δάφνης κολυμποῦσε στὰ ποτάμια κ' ἡ Χλόη

λούζονταν στὴς πηγές. Ἐκεῖνος ἐπαίξε τὸ σουραῦλι παραβγαίνοντας μὲ τὰ πεύκα, κ' ἐκείνη τραγουδοῦσε συναγωνιζομένη μὲ τὰ ἡδόνια. Κυνηγοῦσαν τριζόνια ἐπιαναν τζιτζίκους φωνακλάδες, λούλουδα μάζευαν· τὰ δένδρα σειοῦσαν, πωρικὰ ἔτρωγαν. Καὶ κάποτε, καὶ γδυμνοὶ πλάγιεσκον μαζὴ καὶ μ' ἓνα τομάρι γίδας σκεπάζτηκαν. Κ' εὐκλίκα θὰ γίνονταν ἡ Χλόη γυναίκα, ἂν δὲν τρώμαζε τὸ Δάφνης τὸ αἶμα. Κ' ἔτσι ἀπὸ φόβο μήπως δὲν κρατήσῃ τὴ φρονιμάδα του, δὲν ἔφηνε τὴ Χλόη νὰ γυμνῶνεται πολὺ· ὡς ποῦ ἀποφοῦσεν ἡ Χλόη, μὰ ντρέπονταν νὰ ρωτήσῃ τὴν ἀφορμὴ.

ΙΖ'. Τὸ καλοκαίρι αὐτὸ πολλοὶ γαμπροὶ ἦταν γύρω στὴ Χλόη καὶ πολλοὶ ἀπὸ ἄλλα μέρη πῆγαιναν στὸ Δρύκντα ζητῶντας τὴν γιὰ γάμο· κ' ἄλλοι χαρίσματα ἔφεραν κ' ἄλλοι ἔταζαν μεγάλα. Ἡ Νάπη λοιπὸν παρακινουμένη ἀπὸ τίς ἐλπίδες, συμβούλεψε νὰ παντρεύσῃ τὴ Χλόη καὶ μῆτε νὰ κρατοῦν στὸ σπῆτι περισσότερο καιρὸ τόσο μεγάλη κόρη, ποῦ δίχως ἄλλο ὕστερ' ἀπὸ λίγο, βόσκοντας, θὰ χάσει τὴν παρθενιά τῆς καὶ ἄντρα θὰ πάρεται κανέναν ἀπὸ τοὺς βοσκούς γιὰ μῆλα ἢ ρόδα, παρὰ κ' ἐκείνη νὰ τὴν κᾶμουν νοικοκυρὰ κ' αὐτοὶ, ἀφοῦ πάρουν πολλὰ δῶρα, νὰ τὰ φυλᾶν γιὰ τὸ δικὸ τους καὶ γνήσιο παιδί τους. (Γιὰ τὴν εἶχαν κάμει παιδί ἀρσενικὸ λίγο προτῆτερα.) Κι' ὁ Δρύκντας ποτὲ χαιρόνταν μὲ τὰ λεγόμενα, γιὰ τὴν καθέναν ἔταζε δῶρα μεγαλύτερα

θεωρούμε περιττό, γιατί ίσα ίσα ό κ. 'Επιθεωρητής σ' αυτό τό ζήτημα έθριαμβεύσει με τόν περίφημο Ιραδέ που έβγαλε διατάξας τούς «τούς ύπ' αὐτῶν» δασκάλους «έντός 48 ὥρων άπολογηθῶσιν επί χάρτου ένσήμου διατί συνέταξαν, έτύπωσαν και έκυκλοφόρησαν φυλλάδιον, έν τῷ ὀποίῳ άνευλαθῶς μνημονεύεται τό ὄνομα τῆς Α. Ε. (sic) τοῦ προϊσταμένου αὐτῶν 'Υπουργοῦ».

Δέ γελᾶτε; Οί Κορφιάτες δάσκαλοι μ' ὄλη τῆ φύρακα πύχουνε, δέν παύουν και νά γελᾶνε με τόν περίφημο και τρομαχτικό αὐτόν Ιραδέ.

ΔΙΑΒΑΣΑΜΕ

με μίαν βαθεΐαν προσοχήν, από τήν ὀποίαν δέν μᾶ ἀπέσπασε, μία δύναμις υπερφυσική, ἡ ὀποία μᾶ παρουσίασεν έμπρός μας, με μίαν ὠμῶν άντίστασιν τῆς ιδέας, ὄλους τούς μαιάνδρους τῆς σκέψεως, ἡ ὀποία ἔδωσεν εἰς τόν κ. 'Επισκοπόπουλον μίαν ὀνειρώδη διαύγειαν γραφίδος, ἡ ὀποία έτυχεν εἰς χεῖράς του, νά γραφῆ εἰς μίαν «'Εστία», ἡ ὀποία τοῦ ἦνοιξε τάς στήλας τῆς, μίαν ὀπνηλῶν βιογραφίαν τοῦ κ. Δηλιγιάννη, ὀποῖος θᾶ τήν διαβάσῃ με μίαν βαθεΐαν νυσταλίαν.

ΤΟ ΠΕΙΡΑΙΩΤΙΚΟ

έργοτάσιο Σ. Α. Οικονομίδη και Σίας που φτιάνει και πουλάει χρώματα άνιλίνης, κατέλληλα για τούς μογιατζήδες, τύπωσε τις ὀδηγίες του σε γλώσσα ἑλληνική, κ' ὄχι Μιστριώτικη, και τις μοίρασε στην πλάτανα του. «Διά νά βᾶψουμε—λέει—μία ὀκᾶ μάλλινο λυώνουμε εἰς ἕνα γανωμένο ἄγγείο 4 δράμια χρώμα σε μία ὀκᾶ ζεστό νερό εἰς τό ὀποῖον προσθέτουμε και 20 δράμια ξειδι. 'Αφού λύσῃ τό χρώμα καλά τό σουρώνουμε με μία φανέλλα σ' ἕνα λεβέτι κτλ.»

Κ' ἔτσι κι' ὀ μογιατζῆς και ἡ νοικοκυρά που θέλει νά βᾶψῃ ἕνα φόρεμα στο σῆτι τῆς, χωῖς νά τό πάῃ στον μογιατζῆ, μαθαίνουν μ' αὐτές τις ὀδηγίες πῶς νά φτιάνουν καλά τῆ δουλειά τους και νά μή τῆ χαλνοῦν.

Τό ἴδιο καλό θᾶ γίνῃ και με «Τό Κρασί» τοῦ κ. Στασινόπουλου' θᾶ μάθουν οἱ ταβερνιάρῆδες κι' οἱ νοικοκυραῖοι νά φτιάνουν τά κρασιά τους, ένῶ με τόν «Οἶνον» που ἔβγαλε ὀ Σύλλογος τοῦ κ. Βικέλα τά χαλνοῦν.

'Αν θέλετε νά δοκιμάσετε και νά πειστήτε, πάρτε ἕνα «Οἶνον» τοῦ κ. Βικέλα, ρίχτε τον σ' ἕνα βαρέλι μ' ἔξοχο κρασί και θᾶ ὄητε τό κρασί ἀμέσως θᾶ ξειδιάσῃ. Γιατί και τό κρασί και κάθε πᾶμα πῶχει δύναμη και ζωῆ, θυμῶνει με τήν καθαρεύουσα.

νᾶχῃ ὀ Θεός ἀποχτήσαμε και μεῖς, ὄπως κ' οἱ ένδο-

ξοι πρόγονοί μας, τήν Πυθῆ μας, μ' αὐτή μάχιστα τῆ διαφορά, που για νά πάρουμε τό χρῆσμο που μᾶς χρειάζεται δέν εἶναι ἀνάγκη νά τρέξουμε στους Δελφούς ἡ στη Δωδῶνη αφού τήν Πυθῆ τήν ἔχουμε μπρός στα μάτια μας.

'Η Πυθῆ, με τό συμπάθειο, εἶναι ὀ κ. Καζάκης, ὀ λογᾶς. 'Ο,τι κι' ἄν πρόκειται νά γίνῃ, σ' αὐτόν θᾶ τρέξουν οἱ ρεπόρτερ τῶν ἑφημεριδῶν και θᾶ ζήτησουν τήν γνώμη του. Νᾶ π. χ. Πρόκειται νά πάῃ ὀ θῆσος τοῦ Βασ. Θεᾶτρου στην Αἴγυπτο.

— Τῆ γνώμη σας, κ. Καζάκη!

— 'Η γνώμη μου εἶναι ὄτι τό ταξειδι αὐτό θᾶ ὀφελῆσῃ, διότι θ' ἀναζωπυρωθῆ τό ἔθνικό φρόνημα.

Σιγά σιγά θᾶ καταστήσουμε νά ρωτᾶμε τόν κ. Καζάκη και τι καιρό θᾶ κἀνῃ αὔριο κι' ἄν θᾶ μπορέσουμε νά ταξειδέψουμε μ' αὐτό τόν καιρό!

ΤΟ ΕΝΑΡΧΤΗΡΙΟ

μάθημα τοῦ κ. Ψυχάρη: «'Η σπουδή τῆς νεοελληνικής στη Γαλλία κατά τόν Δέκατο έννατο αἰῶνα» δημοσιεύτηκε στο Γαλλικό περιοδικό «Revue internationale de l' Enseignement» και θάρχησῃ και μεῖς νά τό δημοσιεύουμε από τό ἄλλο φύλλο, μεταφρασμένο από τόν κ. Παλαμά, ὄχι μονάχα γιατί θαρροῦμε πῶς θᾶ προσφέρουμε μ' αὐτό ἕνα πρώτης τάξεως ἀνάγνωσμα στους ἀναγνώστες μας ἄλλᾶ και για νά πεισθοῦν μερικοί πατριῶτες ἔδῶ, πῶς ὀ κ. Ψυχάρης διορίστηκε καθηγητής στην ἔδρα τοῦ Λεγκραν, αφού μάλιστα ἔκανε και τό έναρχτήριό μάθημά του.

ΤΑ ΣΥΝΝΕΦΑ

'Από τά τζάμια, ὄυτε μίᾶ ἄχτινα ἡλιου δέν μπαίνει στη κάμαρα τοῦ φθιακοῦ. 'Ενας χρόνος τώρα που με ἄλλους φίλους εἶχαν ἀνεβῆ στον Προφήτη 'Ηλία νά προσκυνήσουν. 'Ιδρωμένοι χτυπήθηκε από τόν βορρῆᾶ και σᾶν γύρισε σῆτι του εἶχε μέσα του θρονασμένο τό σκουληκι τῆς φθερῆς ἀρρώστιας. 'Η πίστι του ἀνταμείφθηκε με τό θάνατο.

'Ενα χρόνο κυλιέται στο στρώμα. Και τώρα περιμένει με ἄγωνία τό φοβερό τέλος. Τό μάτι τοῦ γιατροῦ, ἡ ἀπόγνωσι τῆς μητέρας που παίρνει ψεύτικο κουράγιο σᾶν τοῦ προσφέρῃ τό γιατρικό, μιλοῦν εύλωττότερα από κάθε ἔξιμολόγησι. Δέν θέλει παρηγοῖες' πειράζεται μᾶ-

λιστα σᾶν βλέπῃ τήν μάνα του νά ὀποκρίνεται τήν ἀδιάφορη, τήν γελαστή. Σ' ὄλη τῆ ζωῆ του ἔμισῃσε τήν ψευτιά. Και τώρα περιμένει τό θάνατο. Συνῆθισε μήνες τώρα με τήν ἰδέα τοῦ θανιτου, από τήν ἡμέρα που έννοιωσε πῶς δέν ἔχει τίποτα νά ἑλπίζῃ. Και θέλει νά πεθᾶνῃ, και περιμένει τόν θάνατο ἀνοπόμενα στρέφοντας πάντα τά μάτια του στα τζάμια που ἀφῆνουν νά φαίνεται ἕνας οὐρανός θολός, μολυβένος, που κρατεῖ φυλακισμένο τόν ἡλιο, τόν μόνο φίλο του στις ὄστερες στιγμῆ: τῆς ζωῆς του. Τά μάτια του μένουν κολλημένα στα τζάμια ὄλην τήν ἡμέρα. Διψᾶει για φῶς, για ἡλιο. Νᾶ πεθᾶνῃ μίᾶ ἡμέρα ἡλιόλουστη, αὐτό εἶναι τό ὄνειρό του. 'Ο! τί φριχτό νά κλείτῃ τά μάτια κάτω από τά βαρειά αὐτά σύννεφα που κρατοῦν φυλακισμένο τόν καλό ἡλιο, και κάνουν τις τελευταῖες ἡμέρες του τόσο μελαγχολικές, που δίνουν σ' ὄλα ἕνα τόνο πένθιμο, που πνίγουν τῆ χαρά τῆς ζωῆς σ' ἕνα πλαίσιο μολυβένιο. Σᾶ μίᾶ πλήμμυρα ἡλιου, τί ὄρατος θάνατος.

Κοιμάται με τήν ἑλπίδα πῶς αὔριο ξυπῶντας θᾶ χαιρετήσῃ μίᾶ μεγαλόπρεπη ἀνατολή. Και ἡ πρώτη σκέψι του εἶναι για τόν ἡλιο' τά τζάμια ὄμως δείχνουν πάντοτε τόν ἴδιο μολυβένιο οὐρανό.

'Η μάνα του στο προσκέφαλο τοῦ χαρίζει ἑλπίδες. Αὔριο χωῖς ἄλλο. 'Αλλά περνοῦν οἱ ἡμέρες, τά παράθυρα ἀνοῖγουν και κλείνουνται χωῖς νά παρουσιάσουν καμμιά παραλλαγή στην αἰώνια εἰκόνα που ἐκτυλίσσεται στα λαίμαργα βλέμματα τοῦ ἑτοιμοθάνατου. 'Ανοῖγει τά μάτια του, σηκώνει τό κεφάλι του και μ' ἕνα στεναγμό ἀπελπισιάς κυλιέται πάλι στο στρώμα. 'Οὔτε σῆμερα. Σύννεφα, σύννεφα μολυβένια. Πουθενᾶ ἡλιος, ἡλιος ζεστός, ἡλιος φωτεινός, ζωογόνος, παρήγορος. Πῶς νά ἀποχαιρετήσῃ κανείς τῆ ζωῆ τέτοια ἡμέρα. Τί ἄνοστη, τί ἀχάριστη ἡ ζωῆ χωῖς φῶς, χωῖς ἡλιο.

'Αγκαλιάζει τῆ μάνα του, τήν σφίγγει στο κούφιο στήθος του που φωλιάζει ὀ θάνατος, και με φωνῆ ἀδύνατη, με μάτια βουρκωμένα τῆς λέει:

— Λίγο ἡλιο, μητερούλα μου, λίγο ἡλιο. Παρακάλεσε τό Θεό, νά ἰδῶ μίᾶ ἄχτινα, μίᾶ μόνῃ, νά ἰδῶ νά ἰδῶ νά σωτισθῆ μίᾶ λουρίδα τῆς κάμαράς μου, με λίγο ἡλιο' δέν βαστώ πιά' ὄς πότε τά σύννεφα αὐτά θᾶ μου βαραινουν τήν ψυχῆ, με τί δικαίωμα αὐτά μου κρύβουν τόν ἡλιο; τόση ἀσπλαχνιά, τόση μαυρίλα' λίγο ἡλιο, μητερούλα μου, λίγο ἡλιο.

Και τῆ φιλάει και τά κέρνα δάχτυλά του τῆς σφίγγουν τό κεφάλι και τά δάκρυά του φωτιά βρέχουν τήν ἄσπρη κόμη σᾶν σταγόνες δροσιάς ἀπάνω σε φύλλο.

Και ὀ οὐρανός βουρκώνει περισσότερο, και τά σύννεφα ἔξνοιιστα κυλιοῦνται νωθρά. Και μέσα στη κάμαρα ἀκούονται οἱ λυγμοἱ τοῦ ἑτοιμοθάνατου, τό πικρό τραγοῦδι τῆς ζωῆς που σῆνει σιγαλά, ἀνεπαίσθητα σῆνει και ξεφεύγει από ὄλους τούς πόρους τοῦ σώματος που τό ὄπονομευσε ἡ ἀρρώστια.

Και με τά δάκρυα στα μάτια ἀποκοιμήθηκε ἕνα ὄπνο γεμάτο ὄνειρα.

Τά μεσάνυχτα τόν ξυπᾶει ἡ φωνῆ τῆς μητέρας, που θέλει νά τοῦ δῶσῃ τό γιατρικό.

ἀπό ὄσα ἄξιζε μίᾶ βοσκοπούλα, και πότε, κόνοντας τῆ σκέψῃ ὄτι ἡ κορασιά εἶναι καλύτερη από τούς χωριάτες γαμπρούς, κι' ἄν καμμιά φορᾶ τούς ἄληθινούς γονιούς τῆς βρεῖ, θᾶ τούς κάμει τρισευχασιμένους, ἄφρηε γι' ἄλλο καιρό τήν ἀπάντησῃ και τήν τραβοῦσε σε μάσκος, και στο ἀναμεταξύ κέρδιζε ὄχι λίγα χαρίσματα.

ἸΗ. Κ' ἡ Χλόη ἄμα τᾶμαθε, σε μεγάλη λύπη βρίσκονταν κι' από τό Δάφνη τᾶκυβε για πολύ καιρό, γιατί δέν ἤθελε νά τόνε λυπήσει. Μᾶ ὄταν πιά ἔκεινος τήν παρακαλοῦσε κ' ἔπιμενε νά μάθει και λυπόταν περισσότερο που δέ μάθαινε παρᾶ ἄν ἔμελλε νά τᾶ μάθει, ὄλα τοῦ τᾶ διγιέται' τούς γαμπρούς, που ἦταν πολλοἱ και πλούσιοι' τούς λόγους, που ἡ Νάπη σπουδάζοντας για τό γάμο ἔλεγε δέν ἀρνήστηκε ὀ Δρύαντας, παρᾶ ἰσα με τόν τρύγο τό εἶχε ἀφήσει. 'Εξωφρενώ ἄμα τᾶκουσεν ὀ Δάφνης γίνεται κ' ἔκλαιγε, αφού κᾶθησε χᾶμου, λέγοντας ὄτι θᾶ πεθᾶνει ἄν δέ μένει πιά μαζῆ του ἡ Χλόη' κι' ὄχι μονάχα αὐτός μόνε και τά πρόβᾶτα ὄστερις από τέτοιο βοσκό. Κατόπι, αφού συνῆρθε, πῆρε θᾶρος και στοχάζονταν ὄτι θᾶ καταπείσει τόν πατέρα τῆς, και ἕναν από τούς γαμπρούς και τόν ἀπό του λογαριαζε και παραλίπῃ πῶς θᾶ φανῆ καλύτερος από τούς ἄλλους. 'Ενα μονάχα τόν τρύμαζεν ὄτι δέν ἦταν ὀ Λάμωνα πλούσιος. Αὐτό μόνο τοῦ ξαδυνατίζε τήν

ἑλπίδα. Μολαταῦτα ἔβρισκε καλό νά τῆ ζητήσῃ για γυναῖκα, και συμφωνῶσε κ' ἡ Χλόη. Στο Λάμωνα δέν τόλμησε νά πῆ τίποτις, παρᾶ στη Μυρτάλη θαρετά και τόν ἔρωτά του φανέρωσε και για τό γάμο τῆς ἔκανε λόγο. Κι' αὐτή στο Λάμωνα τῆ νύχτα τᾶ εἶπε. Κ' ἔπειδῆ ἔκεινος με κακό τήν ὄμιλία ἀκουσε και τήν ἔβριζε, πῶς κορίτσι βοσκᾶν προξενεῦει τοῦ παιδιοῦ, που μεγάλη τύχη με τά σημάδια δείχνει πῶς θᾶχει και που, ἄμα βρεῖ τούς δικούς του θᾶ τούς κάμει κι' αὐτούς ἑλεύτερος κι' ἀφέντηδες σε μεγαλύτερα χτήματα, ἡ Μυρτάλη φοβούμενη, μήπως, ἄμα ἀπελπιστεῖ ὄλότελα ὀ Δάφνης για τό γάμο, ἀποκοτήσῃ ἔξ αἰτίας τοῦ ἔρωτά του τίποτις που νά τοῦ φέρῃ τό θάνατον, ἄλλες ἀφορμές τῆς ἀρνησῆς τοῦλεγε:

— Εἴμαστε, παιδι μου, φτωχοἱ κ' ἔχουμε ἀνάγκη από νύφη, που νά φέρῃ κατι περισσότερο, ένῶ ἔκεινοι εἶναι πλούσιοι και πλούσιους γαμπρούς χρειάζονται. Μᾶ πῆγαινε, καταπίσει τῆ Χλόη κ' ἔκεινῆ τόν πατέρα τῆς νά μή ζητοῦν μεγάλα πᾶματα παρᾶ νά σου τῆνε δῶσουν γυναῖκα. Κ' ἔκεινῆ δίχως ἄλλο σ' ἀγαπάει και προτιμάει νά κοιμάται μαζῆ με φτωχόν ὄμορφο παρᾶ με πλούσιο, σᾶ μαϊμού ἄσκημο.

ἸΘ. 'Η Μυρτάλη ἔπειδῆ δέν ἑλπίζε ποτές ὄτι ὀ Δρύαντας θᾶ τᾶ παραδεχτεῖ αὐτά, αφού εἶχε για γαμπρούς πλουσιώτερος, πίστευε πῶς με τρόπο θ' ἀρνη-

θεῖ τό γάμο. Κι' ὀ Δάφνης δέ μπορούσε νᾶχει παρᾶπονο για τά λεγόμενα κ' ἔπειδῆ ἔμενε πολύ πίσω από ὄσους ζητοῦσαν τῆ Χλόη, τό συνηθισμένο στους φτωχούς ἀγαπητικούς ἔκανε. 'Εκλαιγε και τις Νύφες πᾶλε παρακαλοῦσε νά τόνε βοηθήσουν. Κι' αὐτές, ἔκει που ὀ Δάφνης κοιμόνταν τῆ νύχτα τοῦ παρουσιάζονται με τά ἴδια σκήματα καθῶς και προτῆτερα' κ' ἡ πᾶ μεγάλη ἔλεγε πᾶλε:

— Για τό γάμο τῆς Χλόης θᾶ νοιαστεῖ ἄλλος θεός, μᾶ ἔμεις θᾶ σου δῶσουμε δῶρα, που θᾶ γητέψουν τό Δρύαντα. Τό πλοῖο τῶ Μεθυμνιωτᾶνε νέων, που τῆ λυγαριά του κάποτες τᾶ γῆδια σου τήν ἔφαγαν, ἔκεινῆ τῆ μέρα μακροῦ ἀπό τῆ στεριά τό τραβῆξεν ὀ ἀνεμος' μᾶ τῆ νύχτα, ἄμα πελαγησῶς ἀνεμος σηκῶθηκε στη θάλασσα, ἔπεσ' ἔξω στη στεριά ἀπάνου στους ἀκριανούς βράχους' κι' αὐτό χᾶθηκε και πολλᾶ πᾶματα που ἦταν μέσα σ' αὐτό' ἕνα πουγγι ὄμως με τρεις χιλιάδες δραχμῆς τό κύμα τᾶβγαλε στην ἀμμουδιά και κείτεται με φύκια σκεπασμένο κοντά σ' ἕνα ψόφιο δελφῖνι, που ἔξαιτίας του ποτέ δέν πῆγε κοντά κανένας διαβάτης, φεύγοντας τῆ βρώμα τῆς σαπίλας. Μᾶ ἔου πῆγαινε κοντά κι' ὄταν σιμῶσεις σῆκῶσε το και παίρνοντας το δῶσε το. Θᾶ σου εἶναι ἀρκετό νά μή φανῆς τώρα φτωχός' κι' ἀργότερα θᾶ γίνεις και πλούσιος.

(ἀκολουθεῖ)

— 'Ο οὐρανός είναι καντήλι, τοῦ λέει, ξαστεριά, χαρὰ Θεοῦ αὐριο θάχουμε ἥλιο.

— 'Αλήθεια; ρωτᾷ.

Καὶ τὰ στηλώνει τὰ μάτια στὰ τζάμια. 'Ο οὐρανός λαμποκοπᾷ. Τὴ χαρὰ! Ξημερώνει. 'Ο οὐρανός δὲν ἔχει πιά τὴ βραδινὴ λαμπράδα δὲν τὸν βραίνουν σύννεφα, ἀλλὰ ἥλιος δὲν φαίνεται. 'Ενας σκοτεινός ἀραιός πέπλος κρύβει τὸ πρόσωπό του. Καὶ πῶς ὁ μέγας ζωοδότης ἀγωνίζεται νὰ σχίσει τὸ μέγα παραπέτασμα ποῦ τὸν χωρίζει ἀπὸ τὴν μεγάλη ἐρωμένη του, τὴν γῆ. 'Ενας μυστικός ἀγῶνας τελεῖται ἐκεῖ πάνω καὶ μέσα στὴν κάμαρα, ὅπου ἀπογοητευμένος ὁ ἄρρωστος ἀπὸ τὴν οἰκτρὴ διάψευσι τῶν ἐλπίδων του χαροπκεύει: μὲ μιὰ ἀπελπιστικὴ προσπάθεια νὰ συγκρατήσῃ τὴν ζωὴ ποῦ ζητεῖ νὰ ξεφύγῃ μέσα ἀπὸ τὴ φυλακὴ τῆς σὰν ἄλλος ἥλιος μέσα ἀπὸ τὰ σύννεφα.

Οἱ ὄρες κυλοῦν καὶ ἡ κρυὰδα τοῦ θανάτου ἀπλώνεται λίγο λίγο στὴ κάμαρα ἐνῶ τὰ μάτια τοῦ νέου ποῦ παραδέρνει δὲν ξεκολλοῦν ἀπὸ τὰ τζάμια. 'Ανασαίνει βαθεῖά. Τελείωσι. Θὰ πεθίνῃ χωρὶς νὰ χαιρετήσῃ τὸν ἥλιο.

Βασιλέματα.

'Ο νέος ψυχομαχᾷ καὶ ὁ μέγας αἰχμάλωτος τοῦ οὐρανοῦ μαζεύει τὶς δυνάμεις του γιὰ τὴν τελευταία ἐφοδὸ. Καὶ νικητὴς σχίζει γιὰ μιὰ στιγμὴ τὸ παραπέτασμα, καὶ στὰ βᾶθη τοῦ ὀρίζοντα ἀνάβει τρομερὴ πυρκαϊά, ἄγριος καταχτητὴς.

'Η κάμαρα πλημμυρεῖ ἀπὸ φῶς. Τὸ πρόσωπο τοῦ νέου ἀχτινοβολεῖ, τὸ γέλιο ἀνθεῖ στὰ χεῖλη του, ἐνῶ τὰ μάτια του κλείνου ἀιώνια.

Σπάρτη ΚΩΣΤΑΣ ΠΑΡΟΡΙΤΗΣ

ΘΡΥΛΛΟΙ

ΤΟ ΔΕΚΑΤΟ ΤΟΥ ΣΑΛΑΔΙΝΟΥ

('Απὸ τὸ «Συναξάρι τοῦ χριστιανοῦ ὁδοπόρου»)

Πυκνὸς φιλύρος πύργο κρύβουρ
ψηλὰ 'ς ἐ χώρα μακρομένη,
καὶ μέσ' ἀπ' τὰ κλαδιά των μόλις
τὰ μάτια σου βαθιὰ ξανοίγουν
τὴν μαύρη πόρτα του κλεισμένη

'Η δέσποινά του γυῖν ἱππότη
σὰν τὸν ψηλόλευκο τὸν κῆνο
'ς τοὺς ἄγιους τόπους εἶχε χάσει,
ποῦ 'ς τὴν σειρά τὴν πρώτη πρώτῃ
πολέμαγε τὸν Σαλαδῖνο.

— Σὺ τί ζητᾷς 'ς τὸν πύργο τοῦτο
τοῦ στεναγμοῦ, τοῦ μαύρου θρήνου;
«'Ανοίξε! 'ς τὸν Χριστὸ σ' ὀρνίζω!
δὸς μου καὶ πάλι κάθε πλοῦτο,
τὸ δέκατο τοῦ Σαλαδῖνου!

Δὸς μου καὶ μὴ ἀργῆς ἀκόμα...
ἐκεῖ ποῦ πέθανεν Ἐκείνος,
τώρα νικᾷ καὶ βασιλεύει
καὶ μᾶς πατεῖ τὸ ἄγιο χῶμα
ὁ ἄπιστος ὁ Σαλαδῖνος!

Τότε κρατῶντας ἀπ' τὸ χέρι
ἓνα παιδί, 'ς τοῦ μαύρου θρήνου
τὸν πύργο ἐμπρός, γριά μητέρα
ἐπρόβαλε... τοῦ τὸ προσφέρει...
τὸ δέκατο τοῦ Σαλαδῖνου!

Φεύγει ὁ γυῖος ὁ σταυροφόρος
μὲ κρᾶνος, λόγῃ ἀνοσιμένη
καὶ κλείνει πίσω του ἡ πόρτα...
ἦταν βαρὺς πολὺ ὁ φόρος...
θὰ μείνῃ αἰώνια κλεισμένη!

ΚΩΣΤΑΣ Σ. Γ.:

ΑΠΟ ΤΑ ΞΕΝΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

'Ο κ. Krumbacher ἐδημοσίευσε ἄρθρον στὴν ἐφημερίδα τοῦ Μονάχου «Beilage zur Allgemeinen Zeitung» μὲ τὴν ἐπιγραφὴ «Τὰ Ἑλληνικὰ χειρόγραφα τῆς βιβλιοθήκης τοῦ Τουρίνου».

Σ' αὐτὸ τὸ ἄρθρο του κάνει λόγο γιὰ τὰ Ἑλληνικὰ χειρόγραφα τῆς βιβλιοθήκης τοῦ Τουρίνου ποῦ καταστράφηκαν ἀπὸ τὴ φωτιά, ποῦπιασε ἡ βιβλιοθήκη: λέγει πῶς μὴ παρηγοριὰ γιὰ τὴ ζημία μᾶς δύνουν οἱ διάφοροι κατάλογοι ποῦ ὑπάρχουν, ὅμως: δε μπορούμε νὰ μὴ κλάψουμε καὶ τὸ χάσιμο τριῶν κωδικῶν, τοῦ κωδικῶ τοῦ Θεοδώρητου ποῦχε σημειώσεις καὶ σχόλια στοὺς δώδεκα μικροὺς προφητεῖς, ἐνὸς ἄλλου κωδικῶ ποῦχε ἀπότυπα 42 χρυσοβούλων καὶ ἄλλα ἔγγραφα, καὶ τελευταία ἐνὸς κωδικῶ ποῦ περιεχε ὕμνους.

Τελειώνοντας τὸ ἄρθρο του ὁ κ. Krumbacher λέγει πῶς ἀμυνοτες αὐτὸ τὸ χάσιμο νὰ κάμῃ τοὺς διευθυντὰς τῶν βιβλιοθηκῶν τῆς Ἰταλίας νὰ δύνουν πλεὺ ἐλεύθερα τὰ χειρόγραφα γι' ἀντιγραφή καὶ γιὰ φωτογραφία στοὺς διάφορους ἐπιστήμονες ποῦ ἀσχολοῦνται μ' αὐτὰ, γιὰτὶ ἔτσι ἡ καταστροφὴ ποῦ ὁ χρόνος κι' ἡ φωτιὰ κάνουνε δεῖ θὰ εἶναι τόσο σπουδαία, γιὰτὶ θὲ νὰ ὑπάρχουν ἀντίγραφα.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ

Κλέφτης 'Ἐλα, δῶσ' μου τὸ ἐκεῖνο τὸ καπέλλο.
Δέφτερος. Γιὰτὶ νὰ σ' τὸ δώσω. Δικό μου εἶναι.
Πρώτος. 'Οχι, δικό μου, ἐγὼ τὸ κλεψα.

'Εμπορος. Γιατρικό! καλὸ γιατρικὸ γιὰ φύλλους!
Νοικοκυρά. Αἱ ἐσὺ μὲ τὸ γιατρικὸ, ἔλα δῶ.
'Εμπορος. 'Αμέσως.
Νοικοκυρά. Πόσο τὸ δίνεις τὸ γιατρικὸ;
'Εμπορος. Μισὴ δραχμὴ τὸμποτιλάκι.
Νοικοκυρά. Καὶ πῶς τὸ βάζεις;
'Εμπορος. 'Εφκολο. Πιάνεις τὸν φύλλο, τοῦ ἀνοίγεις τὸ στόμα, καὶ χύνεις μέσα μιὰ σταλαγματιά.
Νοικοκυρά. Μὰ, χριστιανί μου, ὡς ποῦ νὰν τὸ κάνεις ἀφτό, ἐγὼ σκοτώνω τὸν φύλλο μὲ τὸ νύχι μου.
'Εμπορος (ἀφοῦ τὸ συλλογιστικε). Ναί... κι' ἀφτός δὲν εἶναι ἄσχημος τρόπος.

'Ο Μανώλης πῆγε νὰ ξομολογηθεῖ κι' ὁμολόγησε πῶς ἐκλεψε τὴ γίδα τῆς γειτόνισσάς του, τῆς κυρὰ Γιάναινας τῆς χήρας.

— 'Νὰν τὴ δώσεις πίσω, παιδί μου, εἶναι μεγάλη ἀμαρτία, τοῦ εἶπε ὁ πνευματικός.

— Γιὰτὶ νὰν τὴ δώσω; 'λέει ὁ Μανώλης. Δὲ φοβᾶμαι νὰ μὲ πιάσουν.

— Ναί, τοῦ λέει ὁ γέροντας, μὰ στὴ δεύτερη παρουσία θὰ παρουσιαστῆ κι' ἡ κυρὰ Γιάναινα κι' ἡ γίδα καὶ θὰ σὲ κατηγορήσουνε μπροστὰ στὴ Θεῖα Δικαιοσύνη.

— Τότες δὲν ἔχει βία, γέροντα, εἶπε ἀποφασιστικὰ ὁ Μανώλης. 'Εγὼ τότες θὰ πῶ: κυρὰ Γιάναινα, νὰ ἡ γίδα σου κάρ την, κι' ἔλα νὰ φιλιώσουμα.

'Ο ἴδιος ὁ Μανώλης μιὰ φορὰ εἶχε μιὰ δίκη μὲ τὸν Κώστα, κι' εἶπε τοῦ δικηγόρου του πῶς θὰ στείλει τοῦ δικαστῆ μιὰ γάλλισσα.

— Μὴν τὸ κάνεις, τοῦ εἶπε ὁ δικηγόρος, ὁ δικαστὴς δὲ σηκώνει τέτια, καὶ θὰ χάτῃς τὴ δίκη σου!

Μὰ σὰν ἔγινε ἡ δίκη τὴν κέρδισε ὁ Μανώλης. Καὶ σὰν ἄκουσε τὴν ἀπόφαση, γύρισε κι' εἶπε τοῦ δικηγόρου: — Ἐβρίσι; 'Εγὼ τὸν τὴν ἔστειλα τὴ γάλλισσα.

Καὶ βλέποντας τὸ δικηγόρο ποῦ ἀπορούσε, τοῦ κάνει: — Μὰ δὲ θὰ πεί πῶς εἶτανε στραβός κι' ὁ λόγος σου... 'Εγὼ τὴν ἔστειλα πεσκέσι ἀπὸ τὸν Κώστα. ('Αφτό φυσικὰ δὲν ἔγινε στὸν τόπο μας).

Ο ΡΕΦΕΝΕΣ

ΤΡΑΓΟΥΔΑΚΙΑ

9

Σ Α Δ Ι Ω

Σὰ διῶ,
Τὰ μάτια σου τὰ δυὸ
Χρυσὴ Λημνιά μου,
Θαρῶ
Πῶς ἄγγελο θωρῶ
Στὴν ἐρημιά μου.

Σὰ βγῆς
Μὲ ρόδα τῆς αὐγῆς
Στὰ χεῖλη ἀπάνω,
Ποθῶ
Στὸ πλάγι σου νάρθῶ
Καὶ νάποθάνω.

Σὰ θες
Νὺ σοῦ τὸ πῶ μαθὲς
Πῶς σ'αγαπάω,
Σωπῶ,
Γιατὶ καρδιοχτυπῶ
Καὶ σπαρταρῶ.

Σὰ 'ρθῶ
Κι' ντὰ σου καὶ βρεθῶ
Πουλὶ πιασμένο,
Καὶ λὲς
Πῶς σῶρχετε, νὰ κλαῖς,
Γιατὶ σωμαίνω,

Σταῦτί,
Σοῦ λέω κατιτὶ
'Απ' τὴν καρδιά μου,
Καμιά
Πῶς δὲν εἶδα Λημνιά
Σὰν τὴ Λημνιά μου.

A. E.

Ο,ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ

— Κακοηθέστατο αὐτὸ ποῦ ἔκανε ἡ Διεύθυνση τοῦ Β. Θεάτρου σὲ κάποιο θεατρικὸ («'Αποπαίδι»), νὰ εἶξη τὴν αὐλαία πρὶν τελειώσει καλὰ καλὰ τὸ δρᾶμα.

— 'Ο ποιητὴς, λένε, θύμωσε κι' εἶχε μεγάλο δικίον νὰ θυμώσει, ἀφοῦ καὶ μείξ ποῦ δὲ δουλέψαμε καθόλου γιὰ τὸ ἔργο του, τὴν ἴδια ὀργὴ δοκιμάσαμε.

— 'Η Διεύθυνση κτλ, ἔπρεπε, ἂν ἤθελε νὰ κἀνῃ τὸ καθήκον της, νὰ εἶξη τὴν αὐλαία μόλις ἀρχίνησε τὸ δρᾶμα.

— Τοῦ «Παναθηναϊκοῦ» κ. Μουχλῖδη οἱ διαλέξεις ἀρχίνησαν νὰ γίνονται: μιὰ ἀπὸ τὶς σοβαρότερες φιλολογικοκοινωνικὲς πληγῆς.

— Οἱ «Καιροὶ» μάλιστα τὸν συχαίρουνται σ' ἓνα ἀπὸ τὰ τελευταία φύλλα τους (διὰ τὴν ἴνν προσφέρει εἰς τὰ γράμματα ἐκδόσεως).

— Γιὰ τὸ δ προσφέρει ὁμοιωστὸς καλεσμένους τοῦ σάβου δὲν γίνεται λόγος ἀκόμα.

— 'Ισως ρεκλαμαριστῆ κι' αὐτὸ ἀργότερα.

— 'Ο φίλιτατος κ. Α. Κ. τῆς «Ἐστίας» σ' ἓνα ὁμοιοφορονογράφημά του ποῦ δημοσίεψε τὴν Πέμπτῃ ἀνακήρυξε μονομιᾶς μισὴ ντουζίνα μεγάλου ἀντρας κι' ἓναν ἀληθινὸ Πρύτανι, τὸν κ. Βλάζον.

— Κι' ὁμοιος ἡ ἴδια ἡ «Ἐστία» εἶχε κηρυχτῆ ἄλλοτε κατὰ τῆς φάμπρηκας τῶν μεγάλων ἀντρῶν!

— 'Ἐξακολουθοῦν νὰ δημοσιεύονται στὶς «'Αθῆνες» οἱ «Φόνισσες» τοῦ κ. Βουτυρᾶ.

— Πιθανὸ νὰ τὶς μεταφράσῃ κι' αὐτὲς στὴ Ρωμέικη γλῶσσα καμμιά μέρα ὁ Βουτυριδῆς, ἔτσι γιὰ νὰ ταυριάζουν συγγραφέας καὶ μεταφραστῆς.—Βουτυρᾶς, Βουτυριδῆς

— 'Ο καυγᾶς ποῦ ἀρχίνησε γιὰ τὸ Δημοτικὸ Νοσοκομεῖο μᾶς φαίνεται λίγο παράξενος.

— Κατηγοροῦν τὸν κ. Μερκούρη γιὰτὶ ἔδωσε τὴ δουλειὰ σ' ἐκεῖνον ποῦ ἐζήτησε τὴν μικρότερη πληρωμὴ.

— Ἄν τὴν ἔδινε σ' ἐκεῖνον ποῦ ἐζητοῦσε τὴν μεγαλύτερη, θὰ τὸν κατηγοροῦσαν πάλι πῶς «δὲν φεῖδεται τῶν χρημάτων τοῦ Δήμου».

— Κ' ἔτσι ὁ κ. Δήμαρχος πάντα τὸν μελᾶ του θὰ βρίσκῃ... μὲ τοὺς ἀδικημένους.

— 'Ο βδομαδιατικὸς φιλολογικὸς διάλογος:

— «'Εμβα πῶς θὰ κἀνῃς καὶ λόγου σου διάλεξη στὴ σάλα τοῦ κ. Μουχλῖδη».

— Τί λές, βρε ἀδερφέ; 'Εγὼ δὲν ἔκανα κανένα κακούργημα γιὰ νὰ καταδικαστῶ σ' αὐτὴ τὴν ποιητὴ!

Ο ΙΔΙΟΣ

Η ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗ

ΓΙΑ ΕΝΑ ΛΑΘΟΣ

Φίλε «Νουμά»,

Στο φύλλο 85 του «Νουμά» ο κ. Α. μου διηγήθηκε το λάθος μου όταν είπα πώς ο κ. Παλίτης γράφει ακόμα «Μελέτη επί του Βίου» κι' όχι «Μελέτη περί του Βίου». Ομολογώ πως είμαι άδικαιολόγητος. Πρί ζήτησω να διορθώσω άντρα της περιώπης του κ. Πολίτη, έπρεπε να προσέξω πολύ. 'Ως τόσο χάρουμαι πού το λάθος είναι δικό μου, κι' όχι του κ. Πολίτη, κ' έφχαριστώ τόν άνταποκριτή σου πού με διόρθωσε με τσση καλοσύνη.

Κ. ΤΕΦΑΡΙΚΗΣ

Ο ΒΟΥΡΚΟΛΑΚΑΣ

Φίλε «Νουμά»,

Θά σου πώ κάτι πού και σ' θά χαρής και όλοι πού αγαπούν τήν αλήθεια και ξεχωριστά ό καλός μας 'Αργύρης 'Εφταλιώτης. Κείνο πού δεν έγινε ούτε στην 'Αθήνα ούτε σ' άλλο μέρος έγινε σε κάποιο χωριό τής Κύζικος πού λέγεται Μηχανιώνα. Κείνο πού δέ έχτιμήσαν οι 'Αθηναίοι τό έχτιμήσαν οι Μηχανιώτες. 'Ας μή σάς κάνω να περιμένετε ακόμα, κι' ας σάς τό πώ: Πικρατάθηκε ό «Βουρκόλακας» του 'Αργύρη 'Εφταλιώτη.

Νά γιατί είπα πώς θά πώ κάτι πού θά χαρέτε όλοι πού αγαπάτε τήν αλήθεια. Τόν 'Αγουστο δηλαδή τόν περασμένο ό δάσκαλος του χωριού θέλησε να κάνει μιá παραστάση για να ωφελήθη τό σχολείο. 'Υστερα λοιπόν από πολλά ό δάσκαλος μαζί με τούς άλλους πού θά λάβειαν μέρος στη παρατάση έδιέλεξαν τό «Βουρκόλακα» και έπειδή ή γλώσσα καταλαχώνεται από μικρούς και μεγάλους και έπειδή κείνα πού είναι μέσα μοιάζουν με τίς συνήθειες τών Μηχανιωτών. Το πρόσωπο του Στεφανή τό έπαιξε πιτυχημένα κάποιος μαθητής Γυμνασίου πού τόν λέγουν Θανάση Κλάη, τό πρόσωπο του Κράλη κάποιος μαθητής του Διδασκαλείου 'Αθηνών, του Κωσταντή ό δάσκαλος του χωριού και τών γυναικών καρίτσα. Τά σκηικά καλούτσικα ήτανε. Τί να σάς πώ τώρα για τήν έπιτυχία; Πολλοί συγκινήθηκαν τόσο πού δέ μπόρεσαν να κρατήσουν τά δάκρυα. Στο τέλος τής πρώτης πράξης καθώς και τής δεύτερης δεν κρατήθηκαν και μ' όλη τους τήν καρδιά χειροκροτούσαν. 'Απ' αρχής ως τό τέλος κρατήθηκε τό άκρατήριο προσεκτικό κι' ανυπομονούσε πάντα να δει τί θά γίνη. Και στο τέλος για να δείξη τήν εύχαριστήσή του χειροκροτούσε πολλήν ώρα.

Αυτό φτάνει για τούς 'Αθηναίους σας πού δεν άξιώθηκαν ακόμα να θαυμάσουν ένα τέτοιο άριστούργημα.

Δικός σου

Θ. ΜΙΚΡΟΜΕΡΙΤΗΣ

ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ

—κ. Μάρκο Γεράνη. Πολύ μορφο. Θά δημοσιευτή στο φύλλο τής άλλης Κυριακής. Δέ θά μάς φέρης και τίποτε μονάχος σου; Κάθε Κυριακή απόγευμα μάς βρίσκεis στο γραφείο.—κ. Περίεργο. Τήν «Κερά του Πύργου» δεν τήν είδαμε, ώστε δεν μπορούμε να σάς πούμε και πώς τή βρίσκουμε. 'Ο φίλος κ. Μαλ. από τότε πού δημοσιεύτηκε ή εικόνα του στο «Νουμά» δέ μάς έστειλε τίποτε, εν και τήν εικόνα του τήν δημοσίεψαμε με τήν θέλησή του. Τέτοιος, καθώς τόν λέτε, είναι ό παλιόκοσμος! κ. Πάνο Θαλασσινό. Τό πιστεύουμε κείνο πού μάς γράφετε πως ό κ. Μιστριώτης έλύσαζε με τήν «'Ορέστεια» κι' έκανε δ.τι έκανε, μόνο και μόνο γιατί έπρόκειτο ή «'Εταιρία προς διδασκαλίαν άρχαίων δραμάτων» να παραστήση και τήν «'Ορέστεια» και ή μετάφραση του κ. Σωτηριάδη τούς χαλνούσε τή δουλειά. Δεν περνάτε τήν Κυριακή τάπόγευμα 4—6 από τό γραφείο να γνωριστούμε και να τά πούμε καλύτερα; Θά σάς περιμένουμε.

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ

ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΚΑΤΑ ΤΗΝ 29 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1904

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΝ

	29 Φεβρουαρίου 1904	31 'Ιανουαρίου 1904
Είς μεταλλικόν Ταμείον	1,484,152.44	1,397,279.35
» Τραπεζικά γραμμάτια 'Ιονικής Τραπεζης	197,700.—	227,605.—
» Κερματικά » δ.δραχμα και μονόδραχμα	3,517,497.—	3,469,109.—
'Εξωτερ. λογαριασμοί. ('Αντίτιμον μεταλ. εις τό εξωτερικόν (Προϊόν έκδοθέντος 'Εθν. Δαν. εις χρ. 'Ελ. Σι. δην. 4 ο/ο του 1902	16,723,660.44	16,575,257.98
Δάνειον προς τήν 'Ελλ. Κυβέρν. έπ' άνναγκαστική κυκλοφ. τραπ. γραμ.	4,001,366.95	4,001,366.95
» » » » διδράχμων και μονοδράχμων	68,778.55.42	68,778,575.42
'Ομολ. 'Εθνικων δανειων (Είς χρ. δρ. 23,767,036.80 (» τραπ. γραμ. » 29,138,625.—	12,750,000.—	12,750,000.—
52.9	5,661.80	53,183,161.80
Προεξοφλήσεις	19,291,001.34	19,249,834.34
Καθυστερήσεις προεξοφλήσεων	2,905,438.30	2,941,551.20
Δάνεια και άνοικτοι λ/σμοί έπ' άνεχύρω χρηματογρ.	12,144,570.05	12,681,849.66
Δάνεια έπ' άνεχύρω έμπορευμάτων	1,364,828.—	1,562,091.15
Δανειον προς τήν Στασιδ Τράπ. έπ' έγγυήσει του Κράτους.	5,666,191.40	4,843,323.24
Δάνεια και άνοικτοι λ/σμοί επί ύποθήκη	10,550,789.92	50,600,785.64
Δάνεια εις δήμους λιμένας, και λοιπά νομικά πρόσωπα	41,912,501.01	41,947,812.26
Χορηγήσεις εις γεωργοκτηματίας	10,430,117.40	9,330,926.95
Καθυστερήσεις χορηγήσεων εις γεωργοκτημ. και γραμ. Πρ. Τραπ. 'Ηπειροθεσσαλίας	4,282,597.04	4,553,562.09
Μετοχαι εις έγχωριους 'Εταιρίας	4,260,314.75	4,060,202.25
Συμμετοχή εις Τράπεζαν Κρήτης	1,500,000.—	1,500,000.—
Τοκομερίδια εν γένει	142,332.12	179,623.37
Καταστήμ. Τραπεζ. και κτήμ. εξ άνναγκαστ. εκποιήσεων	8,299,735.27	8,327,082.67
'Απαιτήσεις έπισφραγίς	2,792,833.90	2,739,842.47
'Εξόδα έγκαταστ. (ιδίως δαπάνη κατασκευής τραπεζ. γραμματίων)	1,144,666.90	1,643,130.45
Διάφοροι λογαριασμοί	888,008.12	661,206.85
Λογαριασμοί τρίτων εν τω εξωτερικω	2,129,624.91	1,424,723.89
'Υπηρεσία 'Εθνικων δανειων εις χρυσόν		46,632.45
Λογαριασμός έξαγ. συμμετοχής Κυβερνήσης. εις κέρδη εκ τρ. γραμμ.	1,863,680.—	1,863,680.—
'Εξαγορά προνομίου Προνομ. Τραπεζης 'Ηπειροθεσσαλίας	1,440,000.—	1,440,000.—
Πραμήθεια τροπής λαχειοφόρου δανείου (εις τραπ. γραμμάτια	600,000.—	600,000.—
Διάφορα	337,378.45	190,352.48
	334,805,223.52	332,770,468.91

ΠΑΘΗΤΙΚΟΝ

Μετοχικόν Κεφάλαιον	20,000,000.—	20,000,000.—
'Αποθεματικά κεφάλαια	13,500,000.—	13,500,000.—
Τραπεζικά γραμμάτια εν κυκλοφορία :		
I Διά λ/σμών τής Κυβερνήσεως	δρ. 68,778,575.42	
II » » Τραπεζης	56,506,007.73	
Κερματικά γραμμάτια διδραχμα και μονόδραχμα	12,750,000.—	12,750,000.—
Καταθέσεις άνευ τόκου εις μεταλλικόν	920,024.34	1,025,447.39
Καταθέσεις άνευ τόκου	15,259,156.65	12,680,093.03
'Επιταγαι πληρωτέαι	1,001,048.26	949,609.81
Μερίσματα πληρωτέα	558,224.86	792,624.86
Καταθ. Δημ. δια χορηγήσεις δανειων κατά τόν Β'ΦΜ' νόμον	283,749.94	283,749.94
Διεθν. Οίκ. 'Επιτροπή λ/σμός καταθ. εκ δημ.		
ύπεγγ. προσ. (Είς χρυσ. δρ. 86,541.63 (» τρ. γρ. » 4,215,438.16	4,301,979.79	8,620,024.29
'Υπηρεσία 'Εθνικων δανειων εις χρυσόν	7,087.15	
» » » » τραπεζικά γραμμάτια	438,230.85	605,125.40
Καταθέσεις Δημοσίου εις χρυσόν	131,087.53	79,611.17
Καταθέσεις Δημοσίου επί τόκω εις τραπεζ. γραμμάτ.	5,319,181.26	1,107,388.79
Εντ. κατάθ. Δημ. εις χρ. δια τήν κατασκ. Σ. II-Δεμερλή-Συνόρ.	4,001,366.95	4,001,366.95
» » » » τραπ. γραμμάτια	2,947,308.54	2,947,808.54
Καταθέσεις Δημ. εις τραπεζ. γραμμ. κατά τόν Νόμον 'Β'ΦΕ'	5,474,276.55	5,474,080.55
Καταθ. έντοκοι.	66,948,710.67	66,833,032.62
Λαχειοφόρον δάνειον Τραπεζης	47,017,770.—	47,047,770.—
'Υπηρεσία λαχειοφόρου δανείου Τραπεζης	1,449,256.—	1,904,782.—
Καταθέσεις Ταμειουτρηίου	3,511,368.23	3,503,872.14
Λογαριασμοί τρίτων εν τω εξωτερικω		
Συμμετοχή Τραπ. 'Ιονικής και 'Αθηνων εις Δάν. Σταφ. Τραπεζης	2,505,970.19	1,687,293.50
Διάφορα	2,154,442.61	1,085,405.67
	334,805,223.52	332,770,468.91

'Εν 'Αθήναις τή 6 Μαρτίου 1904

'Ο Διευθυντής του Λογιστηρίου Π. Α. ΚΟΥΤΣΑΛΕΞΗΣ